

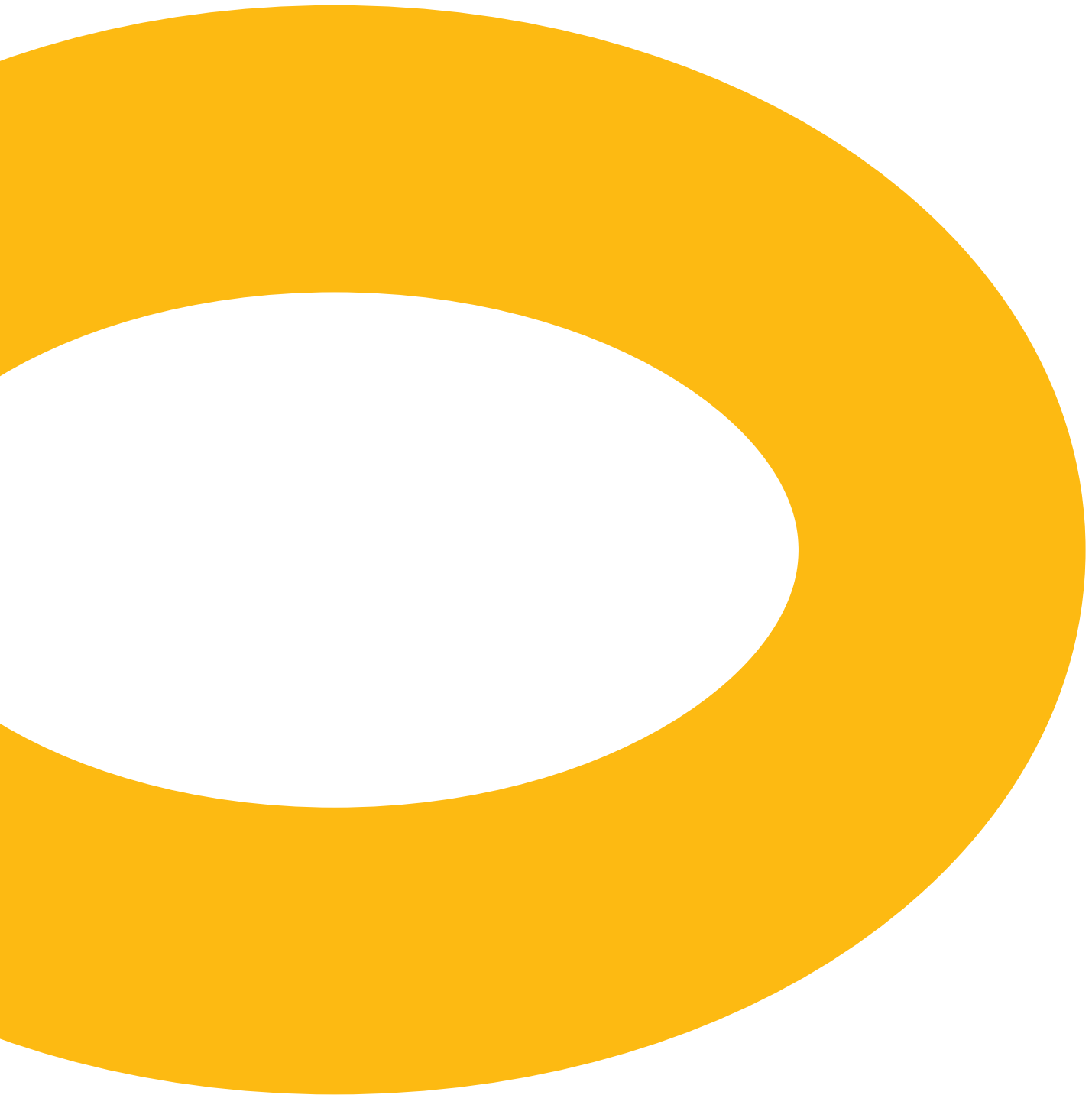
Saana Landgrén, Tiia Pesonen

Vastavalmistuneiden urapolut 2014

 Talentia

Vuosina 2012 – 2013 valmistuneiden Talentian jäsenten sijoittuminen työelämään

Saana Landgrén, Tiia Pesonen

Vastavalmistuneiden urapolut 2011

Vuosina 2012 – 2013 valmistuneiden Talentian jäsenten sijoittuminen työelämään

ISSN 2242-3346 (painettu)

ISSN 2242-3354 (verkkajulkaisu)

Taitto ja ulkoasu: Mainostoimisto Tin can Oy

Painopaikka: Lönnberg Print & Promo, 2015

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 SELVITYKSEN TOTEUTUS	7
3 SELVITYKSEEN OSALLISTUNEIDEN TAUSTATIEDOT	8
3.1 Naisvaltainen sosiaaliala	8
3.2 Sosiaalialan koulutus korkeakoulujärjestelmässä	8
3.3 Kasvukeskukset työllistävät eniten vastavalmistuneita	9
3.4 Pitkillä koulutuskokonaisuuksilla työelämään	9
3.5 Opiskeluiden ohella käydään töissä	10
4 TYÖURAN ENSIASKELEET	11
4.1 Työnhaku aloitetaan jo ennen valmistumista	11
4.2 Työttömyysjaksot aiempaa yleisempiä	12
4.3 Työttömyyden syyt	13
4.4 Koulutus saa kiitosta työelämävalmiuksista	14
4.5 Työllistymiseen uskotaan	15
4.6 Tiedonhaku on siirtynyt verkkomaailmaan	16
5 KATSAUS SOSIAALIALAN TYÖMARKKINOILLE	18
5.1 Vastavalmistuneet työllistyvät sosiaalialalla hyvin	18
5.2 Työssä käydään suuremmilla paikkakunnilla	18
5.3 Tehtävänimikkeiden kirjo työmarkkinoilla	19
5.4 Vastavalmistuneet sijoittuvat pääosin koulutusta vastaaviin tehtäviin	20
5.5 Yksityisen sektorin työpaikat lisääntyvät	21
5.6 Määräaikaiset työsuhteet päättyvät työuran alkua	22
5.7 Määräaikaisuudet aiheuttavat epävarmuutta ja tuovat toisaalta vaihtelua	24
5.8 Työlle kaivataan arvostusta	26
5.9 Työhyvinvointi liittyy työn määrään	30
5.10 Työtehtävien vaativuustaso vastaa koulutusta	33
5.11 Vastavalmistuneiden palkat	34
6 TULEVAISUUDEN SUUNNITELMIA	37
6.1 Useat syyt vaikuttavat työpaikan vaihtoon	37
6.2 Sosiaaliala mahdollistaa monipuoliset urasuunnitelmat	38
6.3 Jatko-opinnoilla haetaan osaamisen syventämistä	39
7 KOKEMUKSET KOULUTUKSESTA JA SEN LAADUSTA	40
7.1 Tyytyväisyys suoritettuun tutkintoon	40
7.2 Kokemukset koulutuksen laadusta	41
8 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ	42

KUVIOT

Kuvio 1. Viimeisin suoritettu tutkinto	8
Kuvio 2. Nykyisen asuinpaikkakunnan maakunta	9
Kuvio 3. Mahdolliset aiemmat tutkinnot	10
Kuvio 4. Opiskeluaikainen työssäkäynti	10
Kuvio 5. Työnhau aloittaminen	11
Kuvio 6. Työnhaku ensimmäiseen työpaikkaan	11
Kuvio 7. Työttömyys valmistumisen jälkeen	13
Kuvio 8. Kokenut työttömyyden valmistumisen jälkeen	13
Kuvio 9. Arvio työttömyyden syystä (keskiarvo)	14
Kuvio 10. Arvio työllistymisestä lähimmän puolen vuoden aikana	15
Kuvio 11. Valmius muuttaa paikkakuntaa työn perässä	16
Kuvio 12. Tieto sosiaalialan työpaikoista	17
Kuvio 13. Nykyinen työtilanne 2014	18
Kuvio 14. Vastaajien työpaikan sijaintikunnan asukasmäärä	18
Kuvio 15. Tehtävänimike, sosionomi (AMK)	20
Kuvio 16. Tehtävänimike, sosiaalityön maisteri	21
Kuvio 17. Työnantajat sosiaalialalla	22
Kuvio 18. Työsuhteen laatu	23
Kuvio 19. Työsuhteen laadun kehitys	23
Kuvio 20. Työpaikkojen määrä valmistumisen jälkeen	24
Kuvio 21. Arvio työstä: Kokee, että työtä arvostetaan yhteiskunnassa	27
Kuvio 22. Arvio työstä: Työllä on korkea asema yhteiskunnassa	27
Kuvio 23. Arvio työstä: Työ on mielenkiintoista	27
Kuvio 24. Arvio työstä: Työ on itsenäistä ja vastuullista	28
Kuvio 25. Arvio työstä: Työtehtävät ovat monipuolisia	28
Kuvio 26. Arvio työstä: Työ tarjoaa sopivasti haasteita	28
Kuvio 27. Arvio työstä: Työssä on mahdollista kehittää osaamista	29
Kuvio 28. Arvio työstä: Työ mahdollistaa uralla etenemisen	30
Kuvio 29. Arvio työstä: Työtä on liikaa	30
Kuvio 30. Arvio työstä: Työ on henkisesti liian kuormittavaa	30
Kuvio 31. Arvio työstä: Työyhteisö tukee riittävästi	31
Kuvio 32. Arvio työstä: Työsuhteen jatkuvuus on epävarmaa	32
Kuvio 33. Työn vaativuus	33
Kuvio 34. Palkkakehitys ja keskipalkat	34
Kuvio 35. Palkat, sosionomi (AMK)	35
Kuvio 36. Palkat, sosiaalityön maisteri	35
Kuvio 37. Jatko-opintojen suorittaminen	39
Kuvio 38. Koulutusalan valinta tutkinnon suorittamisen jälkeen	40

1 Johdanto

Urapolkuselvityksessä esitellään vuosina 2012 ja 2013 valmistuneiden sosiaalialan korkeakoulutettujen sijoittumista työelämään ja heidän ajatuksiaan koulutuksen tuomista valmiuksista sekä kokemuksia työelämästä.

Yhteiskunnassamme tapahtuvat muutokset heijastuvat nopeasti sosiaalialan työhön. Työt sosiaalialalla eivät lopu, vaikka yhteiskunnan taloudellinen tilanne on heikentynyt ja resursseja on kiristetty entisestään. Urapolkuselvityksen tuloksista ilmeni, että sosiaalialalla työllisyysprosentti on korkea ja alan opiskelijat työllistyvät usein jo ennen valmistumistaan. Vastavalmistuneista yli puolet oli määräaikaissa työsuhhteessa. Verrattuna edelliseen, vuoden 2011 Urapolkuselvitykseen, on määräaikaisten työsuhhteiden määrä pysynyt lähes ennallaan.

Selvityksessä tarkastellaan erityisesti vastavalmistuneiden sosionomien (AMK) ja sosiaalityön maistereiden

sijoittumista työelämään. Kyselyyn ovat vastanneet myös geronomit (AMK), kuntoutuksenohjaajat (AMK) sekä yhteisöpedagogit (AMK), mutta näiden ryhmien vastaajaprosentti jäi niin pieneksi, että luotettavia tuloksia ei näistä jäsenryhmistä ole saatavilla.

Ammattijärjestö Talentiassa on yli 23 000 jäsentä. Talentian suurimpia jäsenryhmiä ovat sosiaalialan ammattikorkeakoulu- ja opistotutkinnon suorittaneet, sosiaalityöntekijät ja alan opiskelijat. Jäsenistö toimii erilaisissa asiantuntija- ja esimiestehtävissä julkisella, yksityisellä ja kolmannella sektorilla. Urapolkuselvitystä on toteutettu 1990-luvulta lähtien järjestön edunvalvontatyön tueksi. Tähän raporttiin on koottu vuoden 2014 kyselyn keskeiset tulokset. Kyselyyn vastasi 457 Talentian jäsentä.

Suuri kiitos kaikille kyselyyn vastanneille!

2 Selvityksen toteutus

Urapolkuselvityksen tavoitteena on tuottaa tietoa talentialaisten vastavalmistuneiden sijoittumisesta työelämään. Selvityksessä erityisenä kiinnostuksen kohteena on jäsenten työllistymisaste, määräaikaisiin tehtäviin sijoittuminen sekä kokemukset työllistymisestä ja määräaikaisuudesta. Kysely toteutettiin toukokuussa 2014. Ajankohta antaa hyvän kuvan työllistymisestä, sillä edellisen vuoden lopussa valmistuneet ovat toukokuuhun mennessä jo ehtineet hakeutua työmarkkinoille.

Selvitys toteutettiin Surveypal-kyselynä. Jokaiselle vuosina 2012 ja 2013 valmistuneelle Talentian jäsenelle lähetettiin sähköpostitse viesti, jossa kerrottiin selvityksestä ja ohjattiin kyselylomakkeeseen. Sähköpostiviesti lähetettiin 1 496 henkilölle. Kyselyyn vastasi 457 henkilöä. Vastausprosentti oli 31.

3 Selvitykseen osallistuneiden taustatiedot

3.1 Naisvaltainen sosiaaliala

Sosiaaliala on edelleen hyvin naisvaltainen. Kyselyyn vastanneista vastavalmistuneista 95 % oli naisia ja 5 % miehiä. Miesten määrä on pysynyt lähes samana aiempiin vuosiin verrattuna.

Kysely lähetettiin jäsenille, joiden valmistumisesta oli kulunut aikaa viidestä kuukaudesta reiluun kahteen vuoteen. Vastaajien keski-ikä oli noin 31 vuotta. Aikaisempiin selvityksiin verrattuna on vastaajien keski-ikä noussut. Vuonna 2005 keski-ikä oli 28 vuotta, minkä jälkeen se on noussut jokaisen toteutetun urapolkuseelvityksen myötä yhdellä vuodella. Ammattikorkeakouluista valmistuneiden keski-ikä oli 29 vuotta ja yliopistosta valmistuneiden 34 vuotta.

3.2 Sosiaalialan koulutus korkeakoulujärjestelmässä

Sosiaalialan korkeakoulututkintoja suoritetaan ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa.

Geronomin (AMK), kuntoutuksen ohjaajan (AMK) ja sosionomin (AMK) tutkinnon voi opiskella yhteensä 20 ammattikorkeakoulussa sosiaalialan, vanhustyön sekä kuntoutuksen ohjauksen ja suunnittelun koulutusohjelmissa. Ruotsinkielisiä ammattikorkeakouluja on kolme, joista valmistuvien tutkintonimike on socionom (YH).

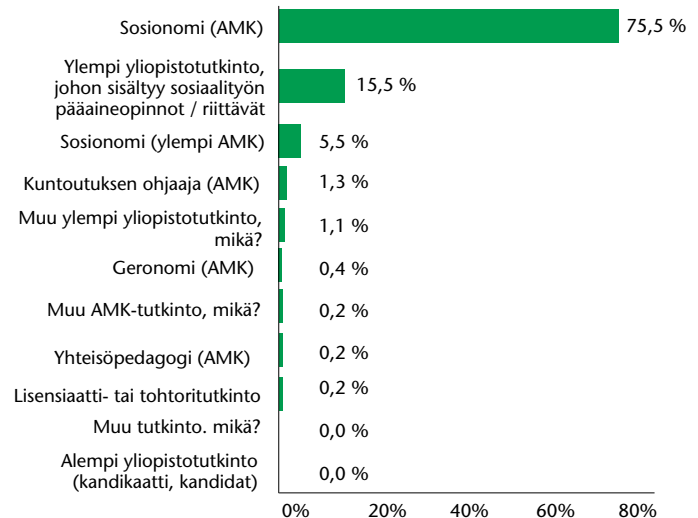
Sosiaalityötä pääaineenaan opiskelleita valtiotieteiden/ yhteiskuntatieteiden maistereita valmistuu kuudesta

eri yliopistosta. Helsingin yliopistossa järjestettävästä ruotsinkielisestä koulutuksesta tutkintonimike on politices magister.

Kyselyyn vastanneista ammattikorkeakoulun suorittaneista suurin osa, 75,5 %, oli suorittanut sosionomi (AMK) tutkinnon. Geronomi (AMK) -tutkinnon oli suorittanut kaksi vastaajaa, kuntoutuksen ohjaaja (AMK) -tutkinnon 6 vastaajaa ja yhteisöpedagogi (AMK) -tutkinnon yksi vastaajista. Sosionomi (ylempi AMK) -tutkinnon oli suorittanut 25 vastaajaa. Yhteensä 83 % vastaajista oli suorittanut ammattikorkeakoulututkinnon.

Kyselyyn vastanneista 15,5 %, eli 71 henkilöä, oli suorittanut yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon sosiaalityö pääaineenaan. Muun ylemmän yliopistotutkinnon oli suorittanut viisi vastaajaa.

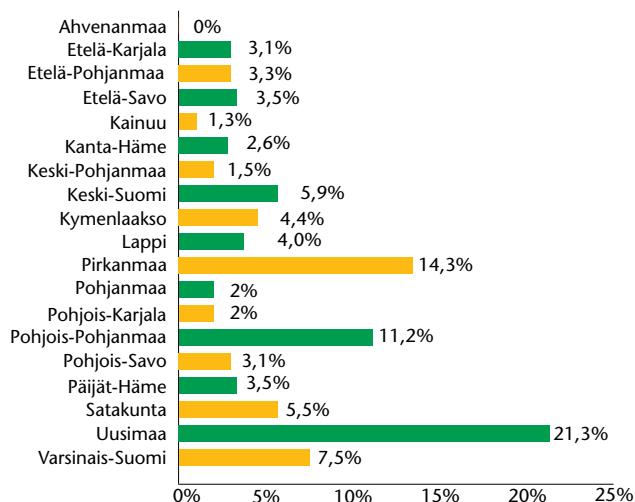
Kuvio 1. Viimeisin suoritettu tutkinto

3.3 Kasvukeskukset työllistävät eniten vastavalmistuneita

Ammattikorkeakouluista, joissa voi opiskella sosiaali-alaa, suurin osa sijaitsee Etelä-Suomessa johon myös väestö ja työpaikat ovat keskittyneet. Sosiaalityön koulutusta järjestävät yliopistot sijaitsevat tasaisesti ympäri maata. Vastaajista 21 % asui Uudellamaalla.

Kuvio 2. Nykyisen asuinpaikkasi maakunta

Sosiaali-alaa opiskellaan eniten Uudellamaalla (19 %), Pirkanmaalla (10 %) Varsinais-Suomessa (7 %) sekä Satakunnassa (6 %). Kun verrataan sosiaali-alan korkeakoulutettujen vastavalmistuneiden sijoittumista työelämään maakunnittain, Uusimaa, Pirkanmaa, Pohjois-Pohjanmaa, Varsinais-Suomi ja Keski-Suomi vetävät sosiaali-alan korkeakoulutettuja puoleensa valmistumisen jälkeen.

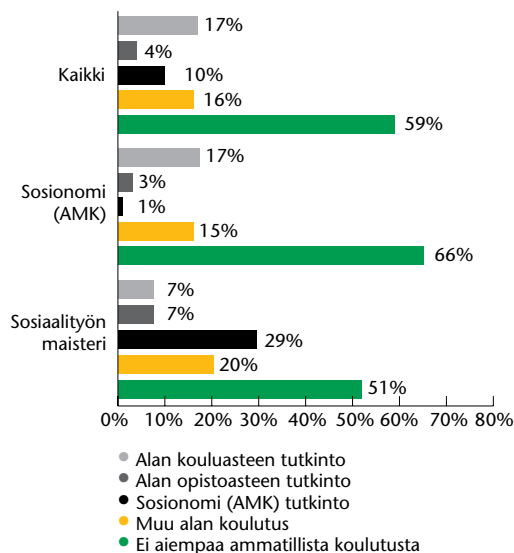
3.4 Pitkillä koulutuskokonaisuuksilla työelämään

Lähes puolet (41 %) vastanneista oli suorittanut ennen nykyistä tutkintoaan jonkin korkeakoulu- tai ammatillisen tutkinnon. Heistä 27 % oli suorittanut alan korkeakoulu- tai kouluasteen tutkinnon. Myös aiemmissa urapolkuseelvityksissä on havaittu, että pitkät opintopolut ovat sosiaalialalla yleisiä.

Sosionomi (AMK) -tutkinnon suorittaneista 35 %:lla oli jokin aiempi tutkinto (44 % vuonna 2011). Alan ammatillisen tutkinnon oli suorittanut 17 % ja alan opistoasteen tutkinnon puolestaan 3 % sosionomeista (AMK). Osuus on vakiintunut ja ollut samalla tasolla useita vuosia.

Yliopistotutkinnon suorittaneista 29 %:lla oli sosionomi (AMK) tutkinto. Vuonna 2011 osuus oli 15 %, joten siihen verrattuna luku on noussut huomattavasti. Alan opisto-, kouluasteen tai muun tutkinnon suorittaneiden määrä myös kasvoi hieman vuoteen 2011 verrattuna.

Kuvio 3. Mahdolliset aiemmat tutkinnot

3.5 Opiskeluiden ohella käydään töissä

Työssäkäynti sosiaalialan opintojen aikana on yleistä. Lähes kolme neljäsosaa oli tehnyt alaa vastaavaa palkkatyötä opintojen ohella. Luku on pysynyt samana vuodesta 2009 asti. Ainoastaan 13 % vastaajista ilmoitti, että ei ole tehnyt mitään työtä opiskeluaikana.

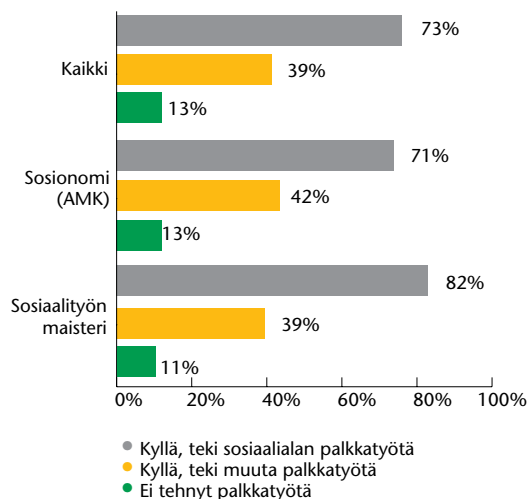
Sosionomeista (AMK) 71 % oli ollut alan tehtävissä, 42 % muun alan työssä ja 13 % ei ollut tehnyt palkkatyötä lainkaan opiskeluaikana.

Sosiaalityön yliopistotutkinnon suorittaneista 82 % oli ollut alaa vastaavassa palkkatyössä. Vuonna 2009 puolestaan alaa vastaavaa työtä oli tehnyt jopa 93 % vastanneista. Muuta työtä opintojen ohella ilmoitti tehneensä 39 % vastanneista, vuonna 2011 heitä oli 55 %. Palkkatyötä opiskeluaikana ei ollut tehnyt lain-

kaan 11 % vastanneista sosiaalityön maistereista, kun vuonna 2011 kaikki vastanneet sosiaalityön maisterit olivat tehneet opiskeluaikanaan palkkatyötä.

Sosiaalialan opiskelijoille on tarjolla hyvin omaa koulutusta vastaavaa alan työtä. Monelle työnteko on taloudellisista syistä välttämätöntä, mutta erilaisten työsuhteiden myötä opiskelija kerää myös merkittävää työkokemusta.

Kuvio 4. Opiskeluaikainen työssäkäynti

4 Työuran ensiaskeleet

4.1 Työnhaku aloitetaan jo ennen valmistumista

Työn hakemisessa ollaan aktiivisia ja se aloitetaan hyvissä ajoin. Selvityksessä kysyttiin, milloin vastaaja oli aloittanut työnhaun. Kaikista kyselyyn vastanneista merkittävä määrä, 87 %, oli aloittanut työnhaun jo ennen valmistumistaan. Voidaan olettaa, että opiskeluaikaisella työskentelyllä on merkitystä valmistuneen työllistymiseen. Moni työllistyneenä on työkennellyt jo opiskeluaikana.

Kuvio 5. Työnhaun aloittaminen

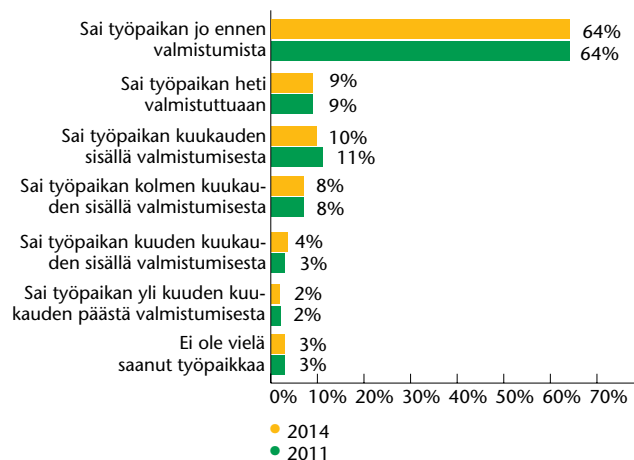

Vastavalmistuneiden työllistymistä on arvioitu valmistumisen jälkeisen työttömyysjakson pituuden ja työpaikan löytymisajan mukaan. Sosiaalialan työllisyystilanne on edelleen hyvä. Vastavalmistuneista peräti 64 % sai työpaikan jo ennen valmistumista ja 83 % kuukauden sisällä tutkinnon suorittamisesta. Vuoteen 2011 verrattuna ei työllistymisnopeudessa ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

”Sain helposti töitä jo ennen valmistumistani. Aluksi määräaikainen työsuhde vakinaistettiin joidenkin pätkien jälkeen. Mukana oli varmasti myös tuuria.”

”Sain työpaikan harjoittelu-paikastani, jossa olin jo tutustunut asiakkaisiin ja työntekijöihin. Aluksi olin lyhyessä sijaisuudessa, jota on nyt jatkettu noin 2 vuotta. Hyvän vaikutuksen tekeminen työharjoittelussa on tärkeää.”

Kuvio 6. Työnhaku ensimmäiseen työpaikkaan

Kolmen kuukauden sisällä valmistumisesta 91 % vastaajista oli työllistynyt. Pienellä osalla (2 %) vastaajista työpaikan löytymiseen oli mennyt yli puoli vuotta. Edelleen työttömänä yli puolen vuoden päästä valmistumisesta oli samankokoinen joukko, 3 % vastaajista. Viimeisten vuosien aikana luvut ovat pysyneet samoina.

Vastavalmistuneista sosiaalityöntekijöistä 75 % oli saanut työpaikan jo ennen valmistumistaan, kun taas vastaava luku sosionomeilla (AMK) oli 63 %. Sosiaalityöntekijät näyttäsivät työllistyvän hieman sosionomeja (AMK) nopeammin.

Opiskeluaikana sosiaalialan palkkatöissä olleista 90 % sai työpaikan kuukauden ja 96 % kolmen kuukauden sisällä valmistumisesta. Vuonna 2011 vastaavat luvut olivat 88 % ja 92 %. Vastaajista, jotka eivät tehneet opiskeluaikana lainkaan palkkatyötä, työllistyi kuukauden sisällä valmistumisesta 56 % ja kolmen kuukauden sisällä 70 %. Nämäkin luvut tukevat näkemystä, jonka mukaan opiskeluaikainen työ vauhdittaa työn saamista valmistumisen jälkeen.

Ne kyselyyn vastaajat, jotka olivat aloittaneet työnhaun ennen valmistumista, olivat työllistyneet huomattavasti nopeammin kuin vastavalmistuneet, jotka aloittivat työnhaun vasta valmistumisen jälkeen. 94 % niistä vastaajista, jotka olivat aloittaneet työnhaun ennen valmistumista, olivat työllistyneet kolmen kuukauden sisällä valmistumisesta (96 % vuonna 2011). Vastaavasti vastavalmistuneista, jotka olivat aloittaneet työnhaun vasta valmistumisen jälkeen, kolmen kuukauden aikana oli työllistynyt 69 % (65 % vuonna 2011). Työnhaun varhaisella aloittamisella ja työmarkkinoihin tutustumisella on suuri merkitys työllistymisessä.

”Aloitin nykyisessä työpaikassani samalla keikkahommilla, kun aloin tehdä opinnäytetyötäni. Valmistumisen jälkeen minulle tarjottiin pidempiaikaista sijaisutta, jonka otin vastaan.”

4.2 Työttömyysjaksot aiempaa yleisempiä

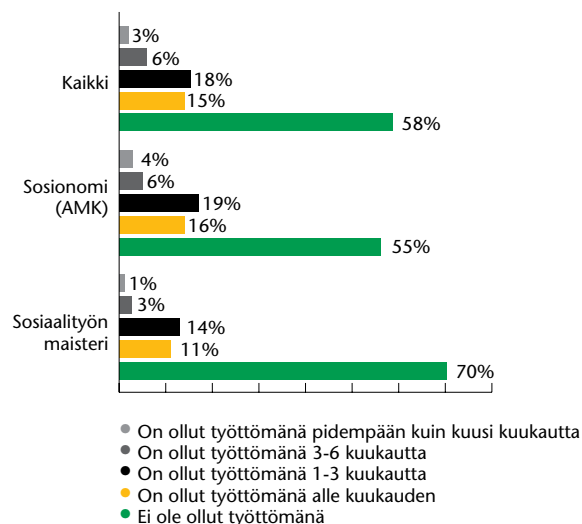
Työllistyminen on nopeaa, mutta työttömyysjaksot ovat yleisiä. Yksi merkittävä syy on määräaikaisten työsuhteiden suuri määrä, sillä työsuhteiden väliin jää helposti lyhyitä työttömyysjaksoja.

Kaikista kyselyyn vastanneista 42 % oli kokenut työttömyyttä, kun vuonna 2011 heitä oli 35 %. Kuitenkin vain 3 % oli ollut työttömänä pidempään kuin kuusi kuukautta (5 % vuonna 2011). Tilannetta voidaan pitää suhteellisen hyvänä verrattuna muihin korkeakoulutettuihin.

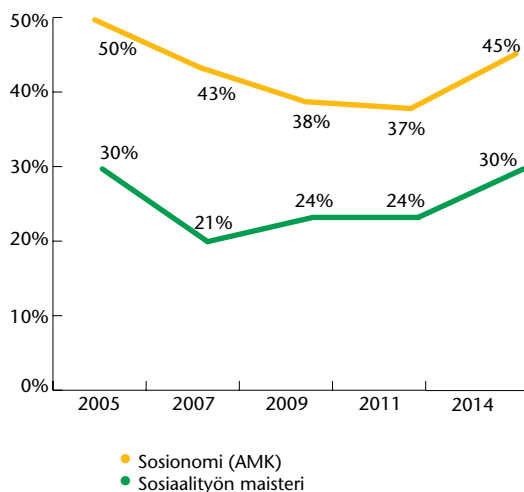
Akavaaka-tilastokoosteen mukaan joka neljäs korkeasti koulutettu työtön oli vuonna 2014 pitkäaikaistyötön, eli työttömyys oli jatkunut yhtäjaksoisesti vähintään vuoden. (Akavaaka 2014.)

Korkeasti koulutettujen työttömien määrä on noussut Akavaaka-tarkastelussa olleilla koulutusaloilla. Viime vuosina työttömyyskasvu on ollut nopeaa erityisesti teknistaloudellisilla aloilla. Työttömien osuus työvoimasta on yleensä verrattaen matalampi korkeasti koulutettujen koulutusaloilla, mutta alakohtaisesti löytyy suuriakin eroja. Esimerkiksi lääkäreillä, farmaseuteilla ja lastentarhanopettajilla työttömyys on ollut hyvin vähäistä. Päinvastaisesti taas taide- tai humanistisilla aloilla työttömyysriski on verraten suuri. (Akavaaka 2014)

Kuvio 7. Työttömyyden kesto valmistumisen jälkeen

Kuvio 8. Kokenut työttömyyden valmistumisen jälkeen

Sosionomeista (AMK) 45 % ja sosiaalityön maistereista 30 % oli kokenut työttömyyden. Vuoteen 2011 verrattuna määrä on noussut (37 % ja 24 %). Työttömyysjaksoit ovat yleensä olleet alle kolmen kuukauden mittaisia.

Opiskeluaikaisella työssäkäynnillä on vaikutusta valmistumisen jälkeiseen työllistymiseen. Opiskeluaikana alan palkkatyössä olleista 35 %:lla oli kokemusta työttömyydestä (29 % vuonna 2011). Muuta palkkatyötä tehneistä vastaava luku oli 50 % (40 % vuonna 2011). Henkilöistä, jotka eivät olleet palkkatyössä opintojen ohella, 64 % oli ollut jossakin vaiheessa työttömänä (53 % vuonna 2011).

4.3 Työttömyyden syyt

Työttömyyden kohdanneita pyydettiin väittämien perusteella itse arvioimaan työttömyytensä syitä. Kaikista työttömyyden kokeneista vastaajista 58 % oli täysin tai jossain määrin sitä mieltä, että määräaikaisten työsuhteet vaikuttivat työttömyysjaksojen syntyyn. Sosionomeista (AMK) oli tätä mieltä 58 % ja sosiaalityön maistereista 62 %.

Työkokemuksen puute koetaan edelleen työttömyyden syyksi. Täysin tai jossain määrin samaa mieltä tästä väitteestä oli 53 % työttömyyden kokeneista vastaajista.

Asuinpaikkakunta vaikuttaa alaa vastaavan työn saantiin. Täysin tai jossain määrin samaa mieltä siitä, että asuinpaikkakunnalla ei ole koulutusta vastaavaa työtä, oli 43 % vastanneista. Sosionomeista (AMK) oli tätä mieltä 44 % ja sosiaalityön maistereista 48 %.

Työttömyyden kokeneilla oli erilaisia näkemyksiä työnhausta ja työmarkkinoiden tarjonnasta. Työttömyyden kohdanneista vastaajista 35 % oli täysin tai jossain määrin sitä mieltä, ettei ole löytänyt itseään kiinnostavaa työtä. Sosionomeista (AMK) 37 % ja sosiaalityön maistereista 35 % oli täysin tai jossain määrin sitä mieltä, että ei ole löytänyt itseään kiinnostavaa työtä. Vuonna 2011 vastaavat luvut olivat 29 % ja 43 %.

4.4 Koulutus saa kiitosta työelämävalmiuksista

Sosiaalialan koulutus antaa hyvät valmiudet työelämään. Työttömyyden kohdanneista vastaajista 75 % koki koulutuksen antavan riittävät työnhaku- tai työelämävalmiudet, vaikka työpaikkaa ei ollut heti löytynytkään (86 % vuonna 2011).

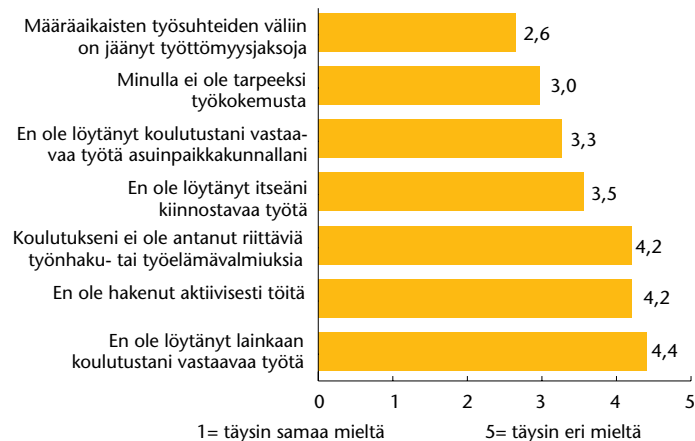
”Työllistyin heti koulun loputtua ja työpaikka tuli harjoittelun kautta. Tein nykyiselle työpaikalleni viimeisen harjoittelun sekä opinnäytetyön, ja ennen kuin koulu loppui, minua kysyttiin töihin vakituisesti ohjaajaksi. Työllistyminen itseni kohdalla oli todella helppoa, ja oman alan töitä on ollut samasta päivästä lähtien, kun valmistuin.”

Työelämävalmiudet koostuvat monista tekijöistä. Merkityksellisiä ovat työharjoittelujaksot, projektityöt käytännön työelämässä, seminaarit ja ryhmätyöt. Työelämävalmiuksia tarjoavat myös Talentian työelämäluennot ja aiheeseen perehdyttävät materiaalit. Vastaajista 23 % oli opiskeluaikana osallistunut Talentian järjestämään Työelämä-luontoon ja 48 % vastaajista oli saanut Talentian Työelämään!-oppaan.

Työtä haetaan aktiivisesti. Vastaajia pyydettiin arvioimaan työttömyyden syynä sitä, että ei ole hakenut aktiivisesti töitä. Väittämästä oltiin yleensä eri mieltä. Vastanneista 13 % oli täysin tai jossain määrin sitä mieltä, että ei ole hakenut aktiivisesti töitä.

Työttömyydestä huolimatta vastavalmistuneet kokevat, että koulutusta vastaavia työpaikkoja on tarjolla. Työttömyyden kohdanneista vastaajista 12 % oli täysin tai jossain määrin samaa mieltä, ettei ollut löytänyt lainkaan koulutusta vastaavaa työtä. Sosionomeista (AMK) tätä mieltä oli 11 % ja sosiaalityön maistereista 15 %.

Kuvio 9. Arvio työttömyyden syystä (keskiarvo)

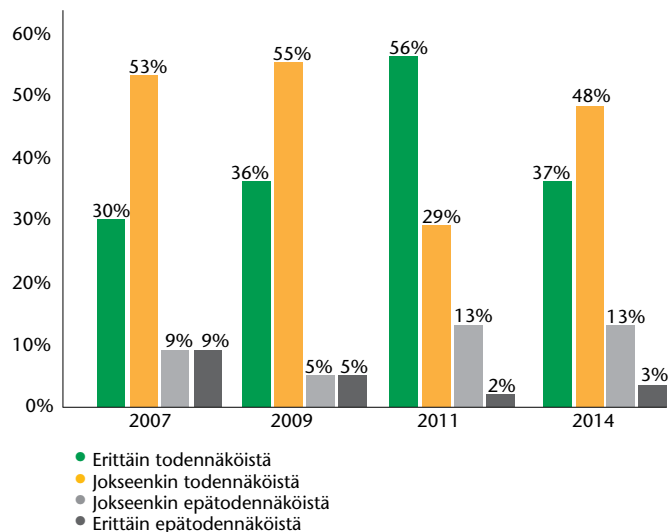

4.5 Työllistymiseen uskotaan

Vastaamishetkellä työttömänä oli 5 % vastavalmistuneista. Työttömyydestä huolimatta työllistymiseen suhtaudutaan myönteisesti. Kyselyyn vastaamishetkellä työttömänä olleista 85 % piti erittäin tai jokseenkin todennäköisenä mahdollisuutta työllistyä lähimmän puolen vuoden aikana. Luku oli sama myös vuonna 2011 tehdyssä urapolkuseelvityksessä.

Sosionomeista (AMK) 90 % piti työllistymistä erittäin tai jokseenkin todennäköisenä, eikä yksikään vastaajista ajatellut työllistymisen olevan erittäin epätodennäköistä. Sosiaalityön maistereista 86 % piti mahdollisuuksiaan työllistyä lähimmän puolen vuoden aikana erittäin tai jokseenkin todennäköisinä. Vuonna 2011 sosiaalityön maistereista kaikki uskoivat työllistymisen olevan erittäin tai jokseenkin todennäköistä.

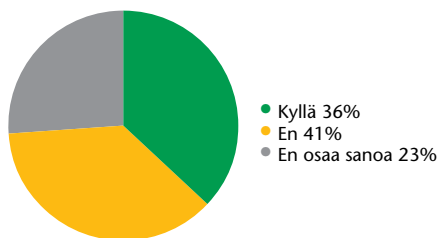
Kuvio 10. Arvio työllistymisestä lähimmän puolen vuoden aikana

”Hain työtä jo noin kuukausi ennen valmistumistani. Tätäkin ennen pidin jatkuvasti silmällä työmarkkinoita ja kiinnostavia työpaikkoja. Pääsin yhteen todella mielenkiintoisen paikan haastatteluun heti alkumetreillä, mutten saanut paikkaa. Tämän jälkeen en päässyt haastatteluihin kymmenistä hakemuksista huolimatta. Nykyisen työpaikkani sain sijaisrekryn kautta, johon laitoin yhteystietoni. Minuun otettiin yhteyttä ja pyydettiin sijaiseksi.”

”Suhteilla suuri merkitys. Mol:in kautta ei kannata katsella vapaita paikkoja, vaan vain soittaa suoraan itseä kiinnostavaan paikkaan.”

Kuvio 11. Valmius muuttaa asuinkuntaa työsaannin vuoksi

Vastaajilta kysyttiin valmiutta muuttaa asuinkuntaa työsaannin vuoksi tilanteessa, jossa halutaan vaihtaa tai etsiä työpaikkaa. Vastaajista 36 % olisi valmis muuttamaan työn perässä, mutta 41 % vastasi kysymykseen kieltävästi.

4.6 Tiedonhaku on siirtynyt verkkomaailmaan

Vastaajia pyydettiin merkitsemään kolme tärkeintä lähdettä, joista he saivat eniten tietoa työpaikoista. Parhaimmiksi tietolähteiksi nousivat Työ- ja elinkeinotoimisto ja sen hallinnoimat verkkosivut (82 %) sekä käytännön opetusjakson työ- ja harjoittelupaikat, jonka mainitsi 52 % vastaajista. Erityisesti sosionomi (AMK) -tutkinnon suorittaneet saivat tiedon työpaikoista harjoittelujaksoilta, kun taas sosiaalityön maisterit nostivat esille sanoma- ja aikakauslehdet.

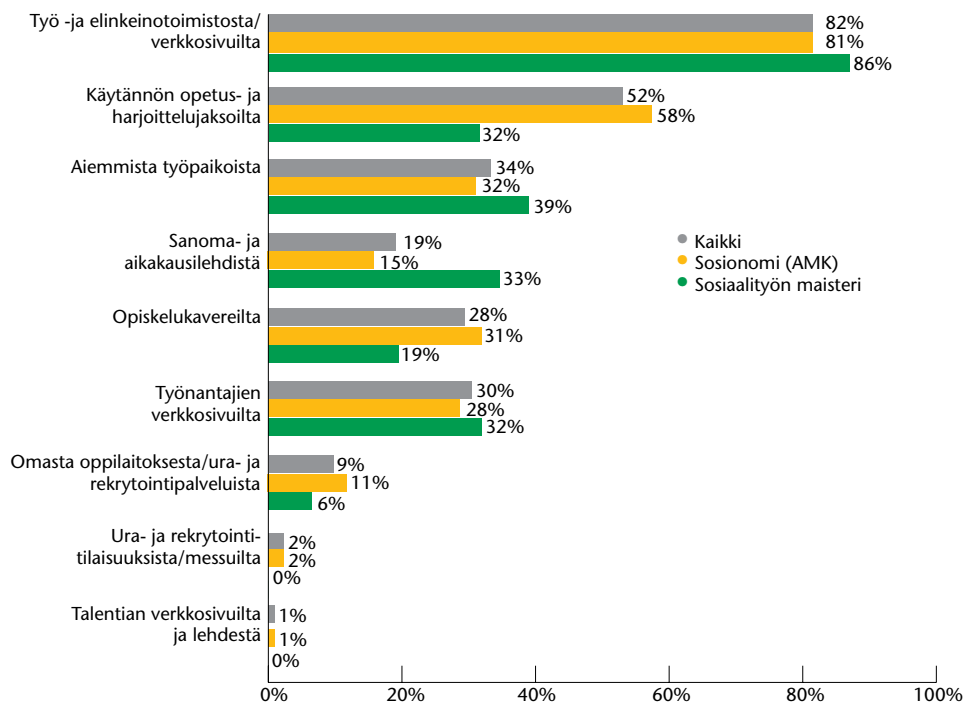
Sosionomi (AMK) -tutkinnon suorittaneista 81 % piti parhaana tietolähteenä Työ- ja elinkeinotoimistoa ja sen hallinnoimia verkkosivuja sekä harjoittelujaksoja 58 %. Seuraavina tietolähteinä tulivat aiemmat työpaikat 32 %, opiskelukaverit 31 % sekä työnantajien verkkosivut 28 %. Oman oppilaitoksen ja sen tarjoamat ura- ja rekrytointipalvelut nimesi 11 % vastanneista.

Sosiaalityön maisterit mainitsivat tärkeimmiksi lähteiksi työ- ja elinkeinotoimiston ja niiden verkkosivut (86 %) sekä aiemmat työpaikat (39 %). Sanoma- ja aikakauslehdet mainitsi 33 %, käytännön opetus- ja harjoittelupaikat 32 % ja opiskelukaverit 19 % vastanneista. Oman oppilaitoksen tarjoamat ura- ja rekrytointipalvelut mainitsi 6 % vastaajista.

Tiedonhaku internetistä oli yleistynyt aiempiin selvityksiin verrattuna. Internetin tuoma mahdollisuus tutkia työnantajien kotisivuja ja tutustua työnantajan tietoihin etukäteen on vuosien aikana lisääntynyt. Monet työnantajat ovat myös siirtyneet sähköisiin työhakemuksiin, jolloin koko työnhakuprosessi voidaan toteuttaa internetissä. Internetin merkitys työnhakuprosessissa on kasvanut edelleen verrattuna edelliseen urapolkuseelvitykseen.

Kuvio 12. Tieto sosiaalialan työpaikoista

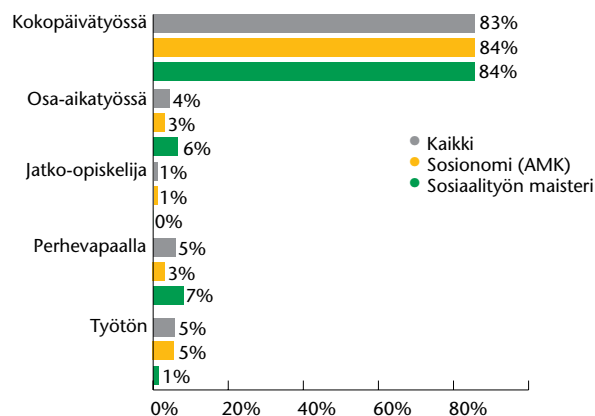

5 Katsaus sosiaalialan työmarkkinoille

5.1 Vastavalmistuneet työllistyvät sosiaalialalla hyvin

Vastavalmistuneiden työllisyystilanne sosiaalialalla on pysytellyt samana vuoden 2011 kyselyyn verrattuna. Työllistyneiden osuus (kokopäivätyö, osa-aikatyö, yrittäjä/ammattinharjoittaja) on 87 % eli täsmälleen sama kuin se oli kaksi vuotta sitten.

Kuvio 13. Nykyinen työtilanne

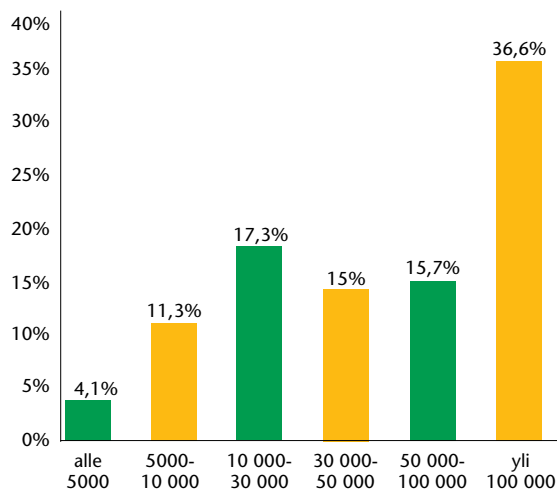

Työvoimapolitiisessa koulutuksessa, työharjoittelussa ja tukityöllistettynä olevien määrä oli noin prosentoin. Sama määrä oli jatkanut päätoimisena opiskelijana. Jatko-opiskelijoiden osuus on pysynyt samana edellisiin vuosiin verrattuna. Perhevapaalla oli 5 % vastaajista.

5.2 Työssä käydään suuremmilla paikkakunnilla

Työpaikat keskittyvät suurille paikkakunnille. Vastaajista 37 % ilmoitti työpaikan sijaitsevan yli 100 000 asukkaan kunnassa. Tilanne työpaikkojen keskittymisen suhteen on pysynyt samana jo vuosia. Toiseksi eniten (17 %) työpaikkoja on tarjolla 10 000–30 000 asukkaan paikkakunnilla. Alle 5 000 asukkaan paikkakuntaan sijoittui 4 % vastavalmistuneista.

Kuvio 14. Vastaajien työpaikan sijaintikunnan asukasmäärä

5.3 Tehtävänimikkeiden kirjo työmarkkinoilla

Sosionomeista (AMK) 18 %:lla ensimmäinen työpaikka oli lastensuojelulaitoksen ohjaajan vastaavan ohjaajan tehtävä. Tulos noudattelee aikaisempia selvityksiä. Lastentarhanopettajan tehtäviin sijoittui 26 % vastaajista (18 % vuonna 2011).

Sosiaaliohjaajan nimikkeellä ensimmäisessä työpaikassa työskenteli 10 % vastavalmistuneista. Asumispalvelun vastaavan ohjaajan tai ohjaajan tehtävissä työskenteli 8 % vastaajista. Kehitysvammaisten ohjaajan tehtäviin oli työllistynyt 6 % ja perhetyöntekijän nimikkeellä ensimmäisessä työpaikassaan työskenteli 2 % vastaajista.

Yliopistosta sosiaalityö pääaineenaan valmistuneista 77 % työllistyi valmistumisen jälkeen sosiaalityöntekijäksi tai vastaavaksi sosiaalityöntekijäksi. Koulukuraattorin tehtävissä oli vastaajista 6 % ja 3 % sijoittui projekti-tehtäviin valmistumisen jälkeen.

Vuonna 2014 kyselyn perusteella sosiaalialan vastavalmistuneet työskentelivät yhteensä 90 eri tehtävänimikkeellä. Vuonna 2011 tehdyssä urapolkuseelvityksessä eri tehtävänimikkeitä oli 70, ja 2009 tehdyssä kyselyssä 100. Tehtävänimikkeiden kirjo on siis edelleen laaja, eikä nimikkeitä ole ainakaan kolmen viimeisen kyselyn perusteella saatu vakiintumaan.

Epätarkoituksenmukainen sijoittuminen on vähentynyt sosionomien (AMK) kohdalla vuoteen 2011 verrattuna. Valmistumisen jälkeen ensimmäisessä työpaikassaan lastenhoitajan ja hoitajan tehtävissä oli enää 3 % vastaajista (10 % vuonna 2011). Kyseiset tehtävät

edellyttävät koulutason tutkintoa ja kelpoisuuslaki määrittelee päiväkodin lastenhoitajan tai muissa yksiköissä toimivan lähihoitajan tehtävät tarkasti. Sosionomi (AMK) on lain mukaan epäpätevä lastenhoitajan tehtäviin. Suunta on siis oikea ja edunvalvonnan vaikutuksen nähtävissä.

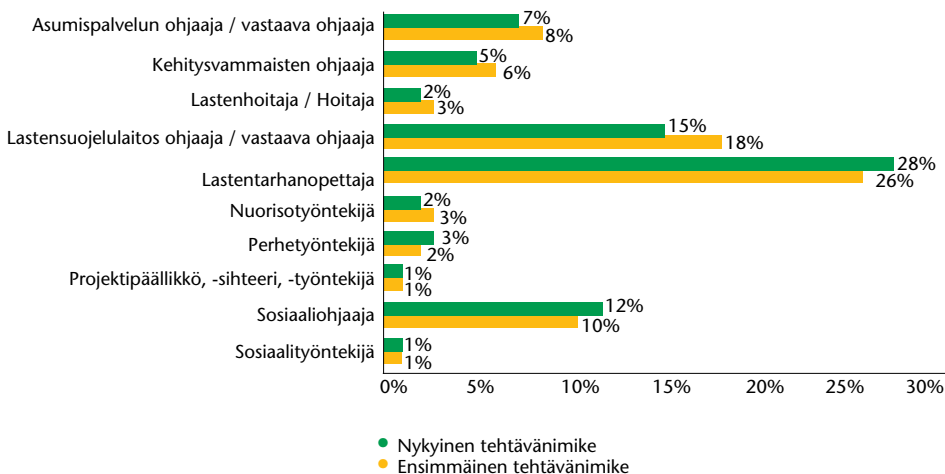
5.4 Vastavalmistuneet sijoittuvat pääosin koulutusta vastaaviin tehtäviin

Nykyisessä työpaikassaan sosionomeista (AMK) 15 % työskenteli lastensuojelulaitoksissa vastaavana ohjaajana tai ohjaajana. Osuus oli hieman pienempi verrattuna ensimmäisessä työtehtävässään työskenteleviin

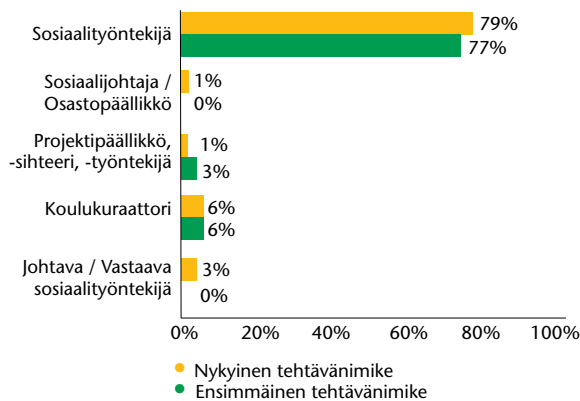
lastensuojelulaitosten vastaaviin ohjaajiin tai ohjaajiin. Lastentarhanopettajina työskenteli 28 % vastaajista, kun ensimmäisessä tehtävässään määrä oli 26 %. Sosiaaliohjaajan tehtävissä oli 12 % vastaajista, mikä on hieman enemmän verrattuna ensimmäisessä työtehtävässään työskentelevien sosiaaliohjaajien määrään (10 %).

Yliopistosta valmistuneilla oli tapahtunut muutos työtehtävissä ensimmäisen työpaikan ja vastaushetken välillä. Sosiaalityön maistereista 82 % työskenteli sosiaalityöntekijän tai johtavan sosiaalityöntekijän tehtävässä, 6 % oli koulukuraattoreina sekä 1 % toimi sosiaalijohtajana tai projektitoissa.

Kuvio 15. Tehtävänimike, sosionomi (AMK)

Kuvio 16. Tehtävänimike, sosiaalityön maisteri

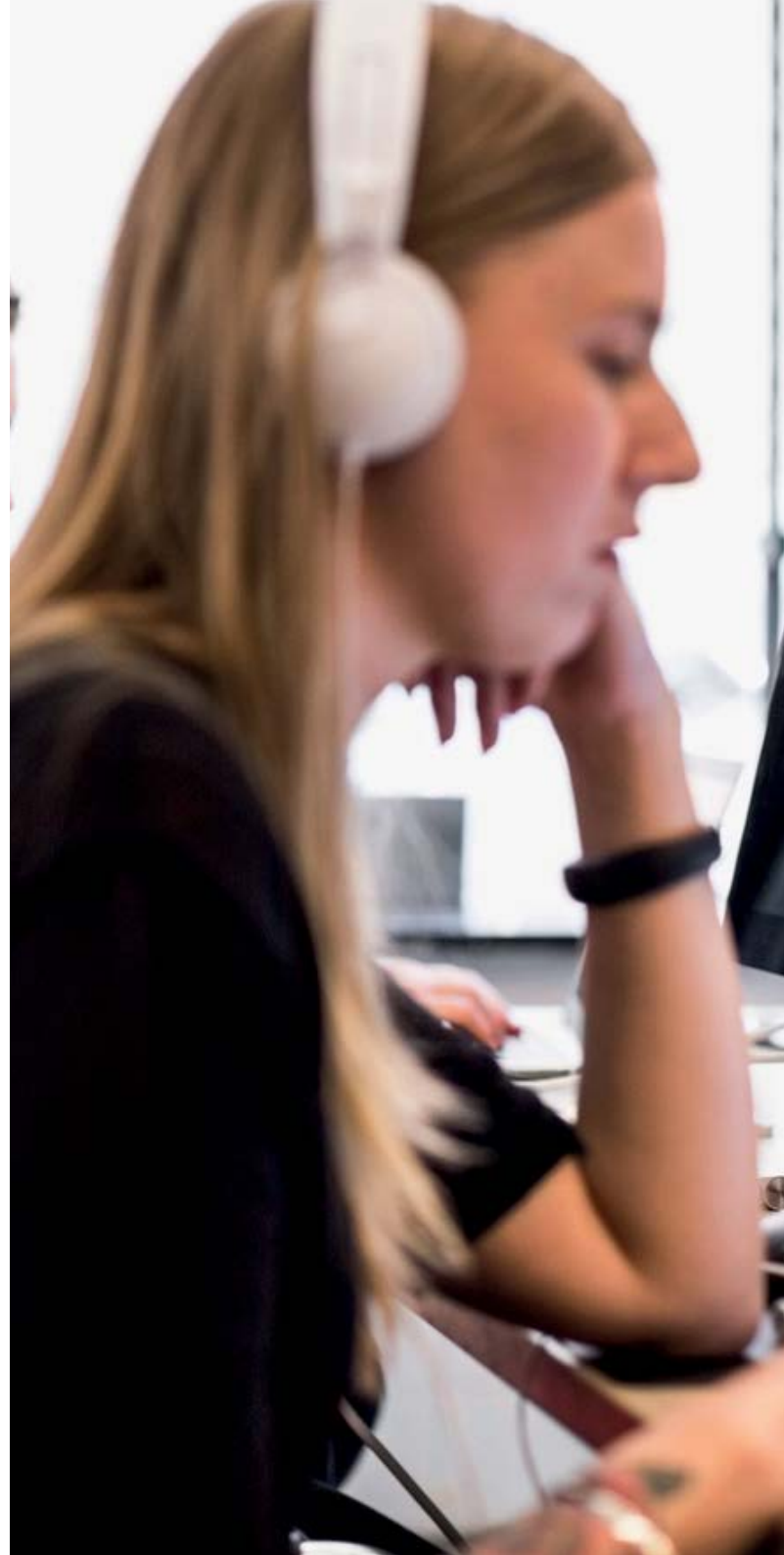

5.5 Yksityisen sektorin työpaikat lisääntyvät

Sosiaalialan työpaikat ovat perinteisesti sijoittuneet kuntiin ja kuntayhtymiin. Kunnat tuottavat edelleen suurimman osan sosiaalipalveluista, vaikka yksityisten ja järjestöjen tuottamien sosiaalipalvelujen määrä on kasvanut. Työssäkävivistä vastaajista 63 % työskenteli kuntasektorilla.

Sosionomeista (AMK) 58 % ja sosiaalityön maistereista 86 % työskenteli kuntasektorilla. Sosiaalityöntekijöiden työpaikat löytyvät edelleen enimmäkseen kunnista.

Työpaikat yksityisellä sektorilla ovat pysytelleet melko samoissa lukemissa vuoteen 2011 verrattuna. Toukokuussa 2014 niissä työskenteli 17 % vastanneista, mikä on saman verran kuin vuonna 2011. Yksikään vastanneista sosiaalityön maistereista ei työskennellyt yksityisellä sektorilla, mutta sosionomeista (AMK) 22 % oli yksityisen sektorin palveluksessa.

Järjestöissä ja säätiöissä työskenteli 14 % vastaajista. Sosionomeista (AMK) järjestöissä tai säätiöissä työskenteli 14 % ja sosiaalityön maistereista 7 %.

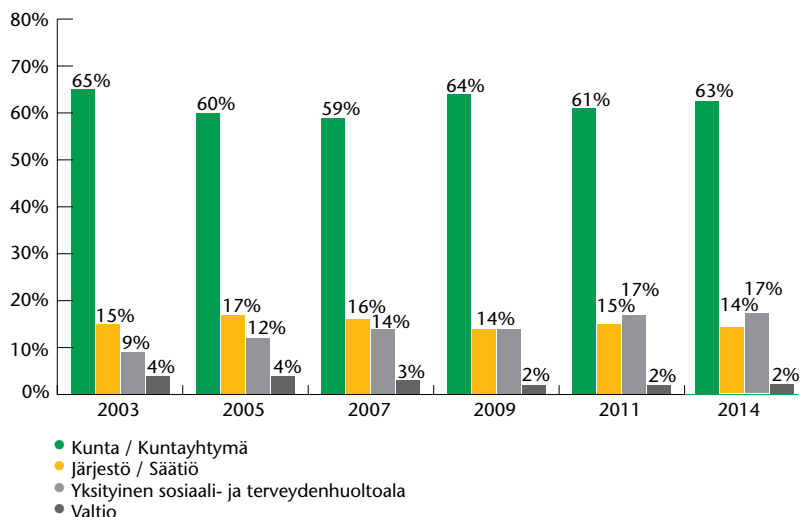
Valtio työllistää edelleen noin 2 % vastavalmistuneista. Valtiolla työpaikat ovat esimerkiksi valtion koulukodeissa ja työ- ja elinkeinotoimistossa. Sosiaalialan vastavalmistuneet olivat työllistyneet myös muihin yksityisiin yrityksiin ja seurakuntiin, mutta heidän osuutensa oli hyvin pieni kyselyyn vastanneista. Vuonna 2014 yksikään vastaaja ei ollut työllistynyt KELAan.

5.6 Määräaikaiset työsuhteet pätkivät työuran alkua

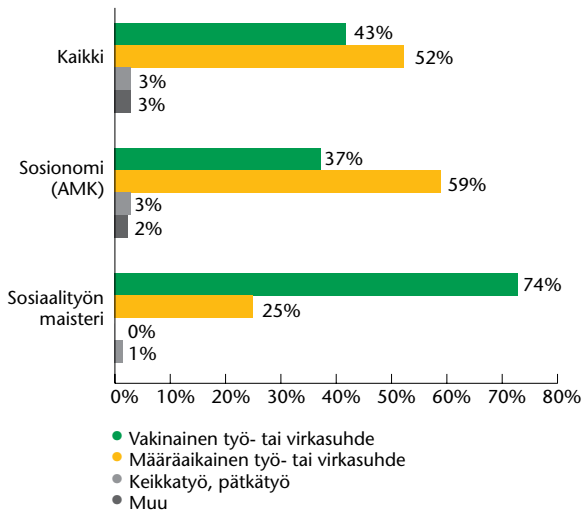
Epätavallisin työsuhteina pidetään määräaikaista työsuhteita, satunnaista työtä tai keikkatyötä. Ne ovat edelleen yleisiä sosiaali- ja terveydenhuollossa ja tyyppilisiä erityisesti vastavalmistuneiden ja naisten kohdalla. Vastavalmistuneista 52 % ilmoitti työskentelevänsä määräaikaisessa työ- tai virkasuhteessa. Vuonna 2011 osuus oli 55 %. Kaikista akavalaisista työssäkävivistä jäsenistä 11 % työskentelee määräaikaisessa työsuhteessa. Tarkasteltaessa akavalaisten alle 35-vuotiaiden naisten määräaikaisuuksia, saadaan lukemaksi noin 36 %. (Akavaaika 2014.).

Vakinaisessa työ- tai virkasuhteessa työskenteli 43 % vastaajista (40 % vuonna 2011). Keikkatyötä tekevien määrä oli 3 %.

Kuvio 17. Työnantajat sosiaalialalla

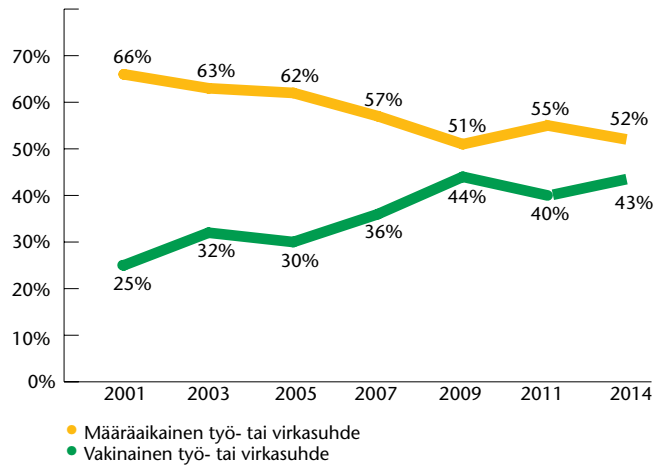
Kuvio 18. Työsuhteen laatu

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneilla on määräaikaisia työsuhteita enemmän kuin yliopistotutkinnon suorittaneilla. Sosionomeista (AMK) 59 % oli määräaikaisessa työsuhteessa. Vakinaisten työsuhteiden osuus on 37 %. Luku on ollut lähes sama vuodesta 2009 lähtien.

Yliopistotutkinnon suorittaneiden vakinaiset työsuhteet ovat palanneet vuoden 2009 lukemiin. Vakinaisessa työsuhteessa työskenteli vuonna 2009 ja 2013 sosiaalityön maistereista 74 %. Vuonna 2011 luku oli 68 %. Yliopistotutkinnon suorittaneiden määräaikaisuudet olivat vähentyneet ja osuus oli nyt 25 % (26 % vuonna 2011).

Kuvio 19. Työsuhteen laadun kehitys

Lastentarhanopettajan ja sosiaaliohjaajan tehtävissä oli eniten määräaikaisuuksia. Lastentarhanopettajana työskentelevistä vastavalmistuneista sosionomeista (AMK) 69 % oli määräaikaisessa työsuhteessa (61 % vuonna 2011). Vakinaisessa työsuhteessa työskenteli 28 % vastanneista lastentarhanopettajista (35 % vuonna 2011).

Sosiaaliohjaajista 60 % työskenteli määräaikaisessa ja 38 % vakinaisessa työsuhteessa, kuten myös vuonna 2011. Lastensuojelulaitosten ohjaajista 41 % oli määräaikaisessa ja 53 % vakinaisessa työsuhteessa. Asumispalveluyksikön ohjaajista 42 % toimi määräaikaisessa ja 54 % vakinaisessa työsuhteessa.

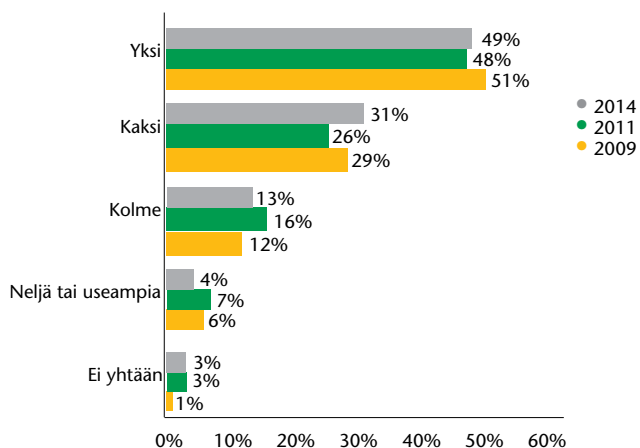
Sosiaalityöntekijänä työskentelevistä 29 % oli määräaikaisessa ja 71 % vakinaisessa työsuhteessa (39 % ja 59 % vuonna 2011). Projekteissa työskentelevistä 67 %

oli määräaikaisissa työsuhteissa ja vakinaisissa työsuhteissa puolestaan 33 % vastaajista. Vuonna 2011 kaikki projekteissa työskentelevät vastaajat olivat määräaikaisissa työsuhteissa.

Koulutusta vastaamattomissa tehtävissä toimivista (hoitaja/lastenhoitaja, avustaja) suurin osa oli määräaikaisessa työsuhteessa.

Määräaikaiset työsuhteet ja työsuhteiden määrä kietoutuvat toisiinsa. Vastavalmistuneista 49 %:llä on ollut valmistumisen jälkeen yksi työpaikka/työnantaja. Vastaajista 31 % oli työskennellyt kahdessa työpaikassa ja 13 % kolmessa työpaikassa. Neljässä tai useammassa työpaikassa oli työskennellyt 4 %. Vastaajista 3 % ei ollut työskennellyt yhdessäkään työpaikassa.

Kuvio 20. Työpaikkojen määrä valmistumisen jälkeen

5.7 Määräaikaisuudet aiheuttavat epävarmuutta ja tuovat toisaalta vaihtelua

Määräaikaisissa työ- ja virkasuhteissa sekä erilaisissa päätöksissä nähdään hyviä ja huonoja puolia. Selvityksen perusteella määräaikaisten työ- ja virkasuhteiden määrä on hieman laskenut edelliseen urapolkuseelvitykseen verrattuna. Tästä huolimatta voidaan edelleen todeta, että määräaikaisuudet ovat alalla rakenteellinen ongelma.

Määräaikaiset työsuhteet vaikuttavat sekä työntekijän työhön sitoutumiseen että mahdollisuuksiin kehittyä työssä. Lisäksi niillä on heijastuksensa myös työntekijän yksityiselämään ja mahdollisuuksiin tehdä pitkäkestoisia tulevaisuuden suunnitelmia.

Määräaikaiseen työsuhteeseen liittyvinä kielteisinä seurauksina koetaan esimerkiksi haasteet sitoutua työyhteisöön ja motivoitua työhön, epävarmuuden tunne työpaikasta sekä taloudellinen epävarmuus tulevaisuutta ajatellen. Koulutuksiin pääsy ja työterveyshuollon hyödyntäminen oli vastausten perusteella usein hankalampaa kuin vakituksessa työsuhteessa olevilla. Kaiken kaikkiaan määräaikaisten työsuhteiden nähtiin aiheuttavan työntekijälle paljon stressiä.

Moni vastaaja koki hankalana jatkuvan uuden työn etsimisen ja työsuhteen epävarmuuden. Määräaikaisuudet vaikuttavat tulevaisuuden suunnitelmiin. Monessa vastauksessa tuotiin esille se, että asunnon hankinta on ajankohtaista tai mahdollista vasta sitten, kun työsuhde vakinaistuu. Jos määräaikaiset työ- tai virkasuhteet on solmittu peräkkäin monen eri työnantajan kanssa, menettää työntekijä oikeuden lomapäivien kerryttämiseen.

”Elämän suunnittelu eteenpäin on haasteellista, kun jatkosta ei ole varmuutta. Lisäksi työelämässä on vaikea valmistautua tuleviin kausiin, kun ei edes tiedä onko itse silloin kyseisessä työpaikassa”

”Epävarmuus töiden jatkumisesta ja työnhakuprosessin uudelleen käyminen. Myös yksikön järjestämät koulutukset ovat vain vakituisille.”

”Juuri kun on päässyt sisään yhteisöön, siitä täytyy päästää irti. Asiakasperheet ja -lapset ovat tulleet tutuiksi viiden kuukauden aikana, samoin työyhteisön toimintatavat. Nyt se kaikki täytyy jättää.”

”Elämän suunnitteleminen eteenpäin on vaikeaa, kun ei tiedä jatkuvatko työt. (Lomat, isommat hankinnat kotiin jne.)”

”Elämää ei voi suunnitella välttämättä kovin pitkälle. Kunnallisella puolella määräaikaisten työsuhteiden päättyminen katkaisee aina lomat ja työterveyteen pääsyn.”

”Epävarmuus jatkosta, ”pakkoloma” kesällä, joka on taloudellisesti huono juttu...”

Toisaalta määräaikaisuudet voidaan nähdä urautumisen estämisen kannalta hyvänä asiana. Sosiaalialan työkenttä on laaja, ja määräaikaiset työsuhteet osittain pakottavat kokeilemaan aina välillä jotain uutta.

”Mahdollisuus hankkia monipuolista työkokemusta ja ”hakea” ns. ihannetyöpaikkaa.”

”Työn vaihtuminen piristää eikä ole pelkoa liiasta rutinoitumisesta, jämähtämisestä ja kehittymättömyydestä. Tietyn väliajoin on hyvä saada hetki hengähtää ilman että mietii työasioita (kuten lomalla saattaa tehdä kun palaa samaan työhön takaisin). Sijaisuuksissa ei tarvitse ottaa niin suuria paineita kuin vakityöpaikassa. Itselleen on helpompi luoda tavoitteita määräaikaisissa työsuhteissa, kuin vakityössä. Tämä liittyy paitsi itsensä ja uransa kehittämiseen, myös siihen että nauttii projektityyppisestä työtöteestä ja oman elämän jäsentymisestä ”työtilanteeseen” ja ”väliaikaiseen taukotilanteeseen”.”

”Jos työt eivät jatku samassa työpaikassa, on pakko hakea muihin töihin, jolloin saa työkokemusta erilaisista paikoista, näkee uusia toimintatapoja, itseään joutuu kehittämään/oppimaan uusia asioita aktiivisemmin. Ei ns. jumahda yhteen paikkaan.”

5.8 Työlle kaivataan arvostusta

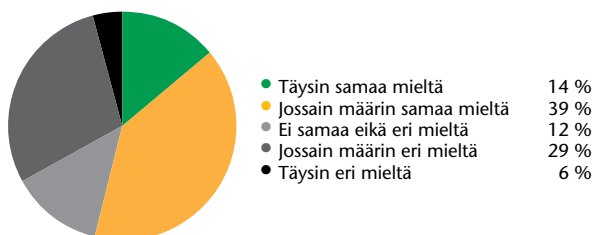
Sosiaalialan työ nähdään merkityksellisenä, arvokkaan ja mielenkiintoisena. Työlle kuitenkin kaivataan ulkopuolista arvostusta ja asemaa. Kyselyyn vastaajille esitettiin väitteitä liittyen työelämään, joita heidän tuli arvioida omien kokemustensa perusteella.

Vastaajista 53 % oli täysin tai jossain määrin samaa mieltä väitteestä, että kokee omaa työtä arvostettavan yhteiskunnassa. Sosionomeista (AMK) 55 % oli täysin tai jossain määrin samaa mieltä kokemuksesta, että työtä arvostetaan yhteiskunnassa ja sosiaalityön maistereista tätä mieltä oli vain 38 %.

On pohdinnan arvoista, miksi vain hieman päälle kolmannes vastanneista sosiaalityöntekijöistä kokee edustamansa alan olevan yhteiskunnassa arvostettua. Kun samaa asiaa kysytään muilta kuin sosiaalialan ammattilaisilla itseltään, käsitys alan arvostuksesta ei vastaa tämän selvityksen tuloksia. Sosiaaliala nähdään yleisesti hyödyllisenä ja tärkeänä, mutta varjopuolena sosiaalialalla pidetään huonoja palkkoja ja resurssipuutetta.

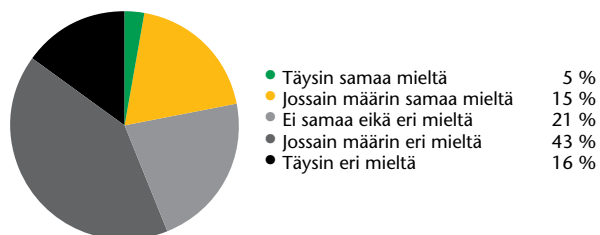
”Välillä kaipaen enemmän arvostusta ja myös inhimillisempää palkkausta ja joustavuutta työhöni (byrokratian puolesta)”

Kuvio 21. Arvio työstä: Kokee, että työtä arvostetaan yhteiskunnassa

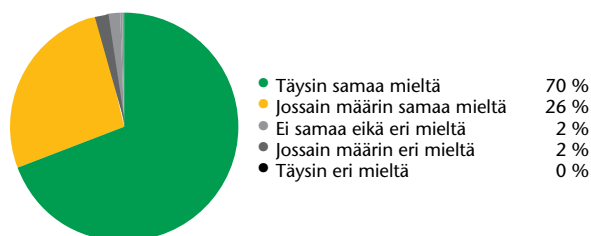
Kyselyyn vastanneista vain 20 % oli täysin tai jossain määrin samaa mieltä siitä, että työllä on korkea asema yhteiskunnassa. Lastentarhanopettajista tätä mieltä oli 19 % (28 % vuonna 2011), lastensuojelulaitoksen ohjaajista 19 % (23 % vuonna 2011) ja asumispalveluyksikön ohjaajista vain 4 %.

Kuvio 22. Arvio työstä: Työllä on korkea asema yhteiskunnassa

Vastaajat arvostivat eniten työn mielenkiintoisuutta. Vastaajista 96 % piti työtään täysin tai jossain määrin mielenkiintoisena. Lastentarhanopettajista 97 % ilmoitti pitävänsä työtään mielenkiintoisena. Asumispalveluyksikössä työskentelevien luku oli 87 %, kun vuonna 2011 se oli 95 %, eli heidän kokemuksensa työn mielenkiintoisuudesta oli pudonnut. Lähes kaikki, 98 %, sosiaalityöntekijöistä pitivät työtään mielenkiintoisena. Tulokset ovat erittäin myönteisiä.

Kuvio 23. Arvio työstä: Työ on mielenkiintoista

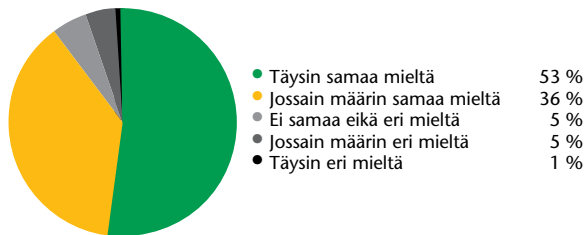

”Olen ollut valmistumisen jälkeen vuoden päätoimisesti työelämässä ja se on ollut kasvattavaa ja mielenkiintoista.”

”Työ on henkisesti raskasta mutta palkitsevaa. Hyvä olo tulee siitä, kun voi auttaa ihmisiä. Koen työni erittäin tärkeäksi ja olen siitä ylpeä.”

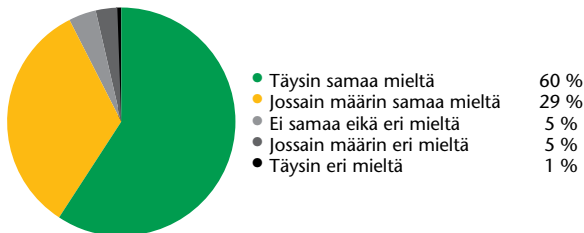
Vastaaajista 89 % piti työtään itsenäisenä ja vastuullisena. Sosionomeista (AMK) 88 % oli täysin tai jossain määrin sitä mieltä, että työ on itsenäistä ja vastuullista ja sosiaalityön maistereista 93 %.

Kuvio 24. Arvio työstä: Työ on itsenäistä ja vastuullista

Työtehtävät koetaan mielenkiintoisiksi, monipuolisiiksi ja haasteelliseksi. Kyselyyn vastanneista 89 % oli täysin tai jossain määrin sitä mieltä, että työtehtävät ovat monipuolisia. Sosionomeista (AMK) 90 % oli tätä mieltä ja sosiaalityön maistereista 86 % (96 % vuonna 2011). Sosionomeista (AMK) 5 % oli jossain määrin tai täysin eri mieltä työtehtävien monipuolisuudesta.

Kuvio 25. Arvio työstä: Työtehtävät ovat monipuolisia

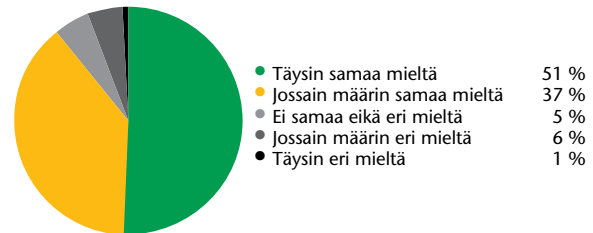

Kyselyyn vastanneista 88 % oli täysin tai jossain määrin sitä mieltä, että työ tarjoaa sopivasti haasteita. Sosionomeista (AMK) tätä mieltä oli 89 % ja sosiaalityön maistereista 85 %.

Sosiaaliohjaajista, lastensuojelulaitoksen ohjaajista, asumispalveluyksikön ohjaajista sekä perhetyöntekijöistä yhdeksän kymmenestä koki työnsä tarjoavan sopivasti haasteita. Vuoteen 2011 verrattuna lastentarhanopettajien näkemys sopivan haasteellisesta työstä oli heikentynyt 85 %:aan (90 % vuonna 2011). Kehitysvammaisten ohjaajista sopivan haasteelliseksi työnsä koki puolestaan 81 %, kun vuonna 2011 vastaava luku on ollut vain 62 %.

Koulukuraattoreista kaikki kokivat työnsä tarjoavan sopivasti haasteita ja sosiaalityöntekijöistä tätä mieltä oli 86 % (92 % vuonna 2011).

Kuvio 26. Arvio työstä: Työ tarjoaa sopivasti haasteita

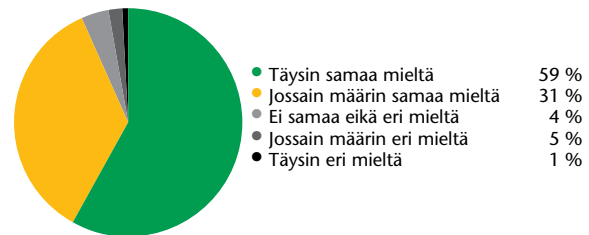

” Sosiaalialan työ on ollut tähän mennessä mielenkiintoista, haastavaa ja monipuolista. Ehdottomasti jatkan alalla.”

”Muutaman vuoden aikana olen saanut paljon kokemusta ja jatkuvasti enemmän haasteita ja vastuualueita työssäni. Kehittymismahdollisuudet pienessä yrityksessä ovat suuret, kun työyhteisössä arvostetaan luovuutta ja luotetaan työntekijöihin.”

Vastavalmistuneiden mielestä oma työ mahdollistaa osaamisen kehittämisen. Täysin tai jossain määrin samaa mieltä tämän väittämän kanssa oli 90 %. Vuonna 2011 vastaava osuus oli 87 %.

Kuvio 27. Arvio työstä: Työssä on mahdollista kehittää osaamista

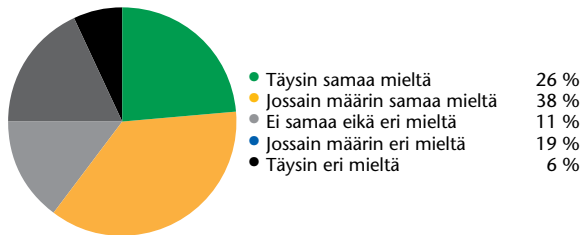
Osaamisen kehittäminen merkitsee ammattitaidon kartuttamista ja entistä vahvempaa asiantuntijuutta. Tämä voi johtaa uusiin tehtäviin ja uralla etenemiseen.

Vastavalmistuneista 64 % oli täysin tai jossain määrin sitä mieltä, että työ mahdollistaa uralla etenemisen, vuonna 2011 vastaava luku oli 60 %. Sosionomeista (AMK) tätä mieltä oli 66 % ja sosiaalityön maistereista 56 %.

Lastentarhanopettajista 56 % oli sitä mieltä, että uralla on mahdollista edetä. Hoitajana työskentelevistä väitteen kanssa samaa mieltä oli 88 %, kun taas vuonna 2011 tätä mieltä oli vain puolet vastaajista. Sosiaalihoitajista tätä mieltä oli 63 %, ohjaajina lastensuojelulaitoksessa työskentelevistä 69 % (54 % vuonna 2011) ja asumispalveluiden ohjaajista 51 % (75 % vuonna 2011). Sosiaalityöntekijöistä näin vastasi 59 %.

Monet vastaajat kuitenkin kokevat, että omassa työpaikassa ei ole mahdollista edetä uralla. Vastaajista 25 % oli täysin tai jossain määrin eri mieltä väittämästä, että työ mahdollistaa uralla etenemisen. Tilanne oli sama myös vuonna 2011.

Kuvio 28. Arvio työstä: Työ mahdollistaa uralla etenemisen

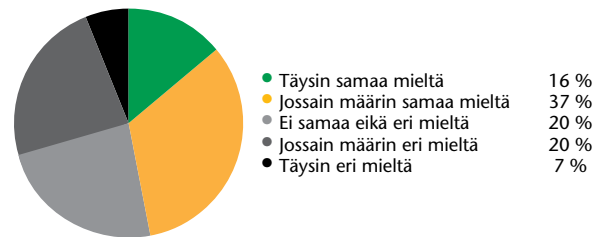

5.9 Työhyvinvointi liittyy työn määrään

Työmäärä koetaan liian suurena. Kyselyyn vastanneille esitettiin väittämä, että työtä on liikaa. Täysin tai jossain määrin samaa mieltä oli 53 % vastaajista. Sosionomeista (AMK) tätä mieltä oli 49 % ja sosiaalityön maistereista 64 %.

Sosiaalityöntekijöistä 72 %, koulukuraattoreista 45 %, lastentarhanopettajista 56 %, lastensuojelulaitosten ohjaajista 35 % ja asumispalveluiden ohjaajista 63 % oli sitä mieltä, että työtä on liikaa. Asumispalveluiden ohjaajien kokemus työn liian suuresta määrästä on noussut selkeästi, sillä vuonna 2009 luku oli ainoastaan 29 %.

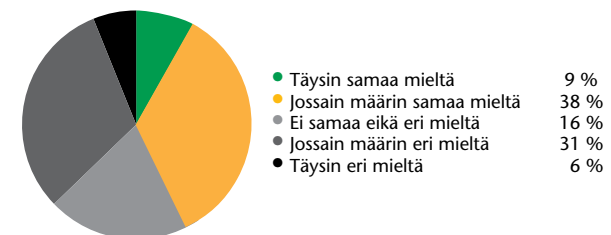
Kuvio 29. Arvio työstä: Työtä on liikaa

Työn henkiseen kuormittavuuteen suhtaudutaan eri tavoin. Kaikista vastaajista 47 % oli väittämän kanssa täysin tai jossain määrin samaa mieltä siitä, että työ kuormittaa henkisesti liikaa. Sosionomeista (AMK) tätä mieltä oli 43 % ja sosiaalityön maistereista 58 % (40 % vuonna 2011).

Perhetyöntekijöistä kuormittavaksi työnsä koki 33 %, kun vuonna 2011 luku oli 81 %. Sosiaalityöntekijöistä tätä mieltä oli 71 % (52 % vuonna 2011). Koulukuraattorit kokivat työnsä aikaisempaa kuormittavaksi luvun ollessa 45 % (14 % vuonna 2011).

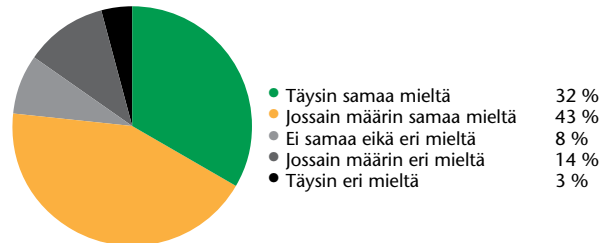
Kuvio 30. Arvio työstä: Työ on henkisesti liian kuormittavaa

Työyhteisön merkitys nostettiin esille useissa avovastauksissa. Vastaajista 75 % oli täysin tai jossain määrin samaa mieltä siitä, että työyhteisö tukee heitä riittävästi. Sosionomeista (AMK) 76 % koki saavansa riittävästi tukea työyhteisöltä, mutta sosiaalityön maistereista vain 67 %.

Työyhteisön tuki on tärkeä elementti työssäjaksamisen näkökulmasta. Eniten, 88 %, tukea työyhteisöltä kokivat saavansa asumispalveluiden ohjaajat. Vastaava luku vuonna 2011 oli 95 %. Sosiaalityöntekijöistä tukea koki saavansa 69 % vastaajista ja koulukuraattoreista 54 %.

Kuvio 31. Arvio työstä: Työyhteisö tukee riittävästi

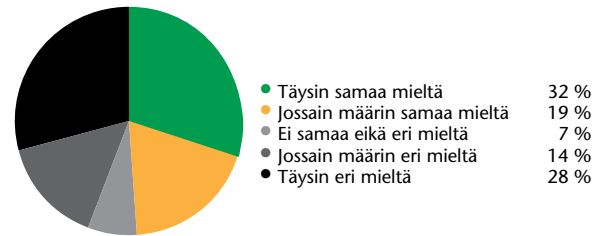

”Työn kuormittavuus, ammatillinen vaatimus ja koulutus ei kohtaa palkkausta.”

”Välillä työn kuormittavuus henkisesti on yllättävän suurta.”

Epävarmuus työsuhteen jatkosta varjostaa työntekoa. Kyselyyn vastanneista vastavalmistuneista 51 % oli täysin tai jossain määrin sitä mieltä, että työsuhteen jatkuminen on epävarmaa. Sosionomeista (AMK) tätä mieltä oli 56 % ja sosiaalityön maistereista 33 %. Sosiaalityön maistereilla vastaavan luku oli 17 % vuonna 2011. Lastentarhanopettajista 52 % koki työsuhteen jatkumisen olevan epävarmaa. Myönteisimmin työsuhteen jatkumisen näkivät sosiaalityöntekijät sekä koulukuraattorit.

Kuvio 32. Arvio työstä: Työsuhteen jatkuvuus on epävarmaa

5.10 Työtehtävien vaativuustaso vastaa koulutusta

Tutkintojen sekä ammatti- ja tehtävänimikkeiden tarkastelu kelpoisuusvaatimuksien kautta antaa tietoa vastavalmistuneiden laadullisesta sijoittumisesta. Tämän lisäksi haluttiin tietää, miten vastaajat itse kokivat koulutuksen ja tehtävien vastaavuuden.

Vuonna 2014 urapolkuseelvitykseen vastanneista 72 % oli sitä mieltä, että työn vaativuus vastasi koulutusta. Vastavalmistuneista 13 % työskenteli tehtävissä joiden vaativuustaso oli koulutustasoon verrattuna alhaisempi. Vastaavasti 9 % vastaajista teki koulutustaan vaativampaa työtä.

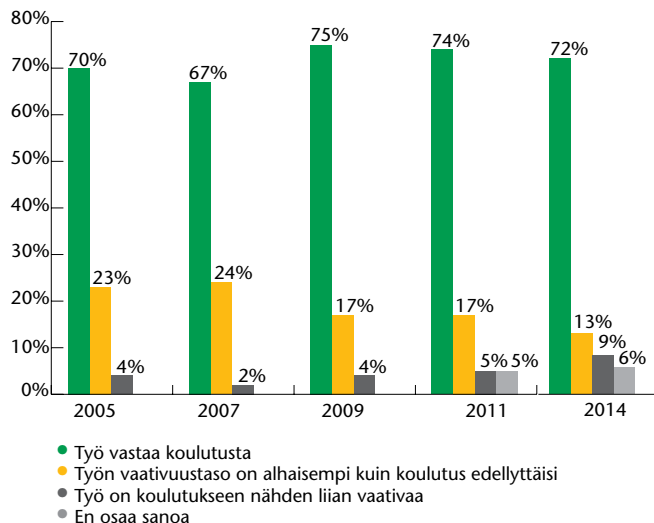
Sosionomeista (AMK) 72 % oli sitä mieltä, että työn vaativuustaso vastaa koulutusta. Vastanneista sosionomeista (AMK) 12 % työskenteli tehtävissä, joiden

vaativuustaso koettiin liian helpoksi ja 9 % koki, että työ on liian vaativaa. Sosionomi ylempi (AMK) -tutkinnon suorittaneista 27 % ilmoitti tekevänsä vaativuustasolta alhaisempaa työtä, kuin mihin koulutus antaisi mahdollisuuden. Vuonna 2011 ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista 70 % vastasi tekevänsä vaativuustasolta alhaisempaa työtä suhteessa koulutukseen, eli kehitys on ollut myönteistä viimeisen kolmen vuoden aikana.

Sosiaalityön maistereista 74 % ilmoitti tekevänsä vaativuudeltaan koulutusta vastaavaa työtä. Maistereista 16 % koki, että työ on liian helppoa ja liian vaativaksi työnsä koki 7 %.

Koulukuraattorit (100 %), lastensuojelulaitosten ohjaajat (85 %) sekä sosiaaliohjaajat (80 %) olivat eniten sitä mieltä, että työn vaativuustaso vastaa koulutusta. Sosiaalityöntekijöistä tätä mieltä oli 68 %.

Kuvio 33. Työn vaativuus

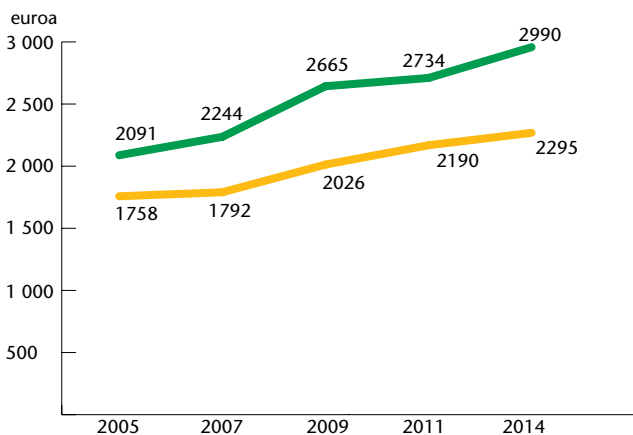

5.11 Vastavalmistuneiden palkat

Vastaajia pyydettiin ilmoittamaan säännöllisen työajan bruttokuukausiansio ilman ylityökorvauksia. Kaikkien vastanneiden bruttopalkan keskiarvo oli 2423 euroa kuukaudessa. Vuonna 2011 vastaava keskiarvo oli 2220 euroa kuukaudessa. Nousua on siis koko vastaajaryhmä tarkastellen tapahtunut kolmen vuoden aikana noin 9 %.

Sosionomin (AMK) tutkinnon suorittaneiden keskiansio oli 2295 euroa (2190 euroa vuonna 2011), mediaani 2287 euroa (2145 euroa vuonna 2011). Lastensuojelulaitosten ohjaajien keskiansio oli 2376 euroa (2215 euroa vuonna 2011), mediaani 2309 euroa (2100 euroa vuonna 2011). Sosiaaliohjaajien keskiansio oli 2326 euroa (2215 euroa vuonna 2011), mediaani 2333 euroa (2194 euroa vuonna 2011).

Kuvio 34. Palkkakehitys ja keskipalkat

● Sosionomi (AMK)
● Sosiaalityön maisteri

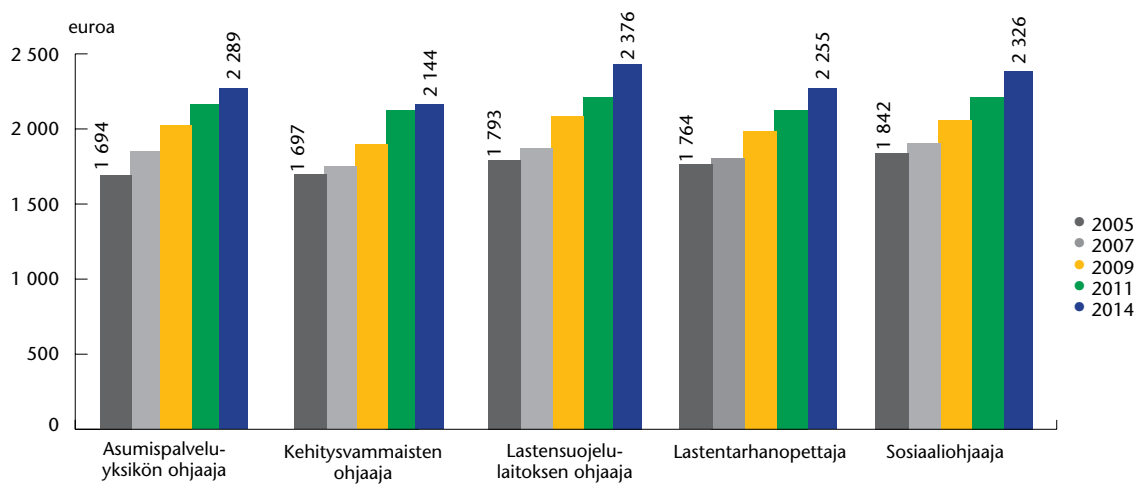
Asumispalveluyksikön ohjaajien keskiansio oli 2289 euroa (2164 euroa vuonna 2011), mediaani 2167 euroa (2167 euroa vuonna 2011). Kehitysvammaisten ohjaajien keskiansio oli 2144 euroa (2125 euroa vuonna 2011), mediaani 2097 euroa (2024 euroa vuonna 2011). Lastentarhanopettajien keskiansio oli 2255 euroa (2125 euroa vuonna 2011), mediaani 2292 euroa (2292 euroa vuonna 2011).

Sosionomi ylempi (AMK) -tutkinnon suorittaneiden keskiansio oli 2516 euroa (2377 euroa vuonna 2011), mediaani 2456 euroa (2495 euroa vuonna 2011). Heidän pääasialliset tehtävänimikkeensä olivat sosiaaliohjaaja, lastensuojelulaitoksen vastaava ohjaaja / ohjaaja sekä lastentarhanopettaja.

Korkeakoulututkintoa edellyttävissä sosiaalialan tehtävissä tehtävävaatimukset ja palkkaus ovat edelleen ristiriidassa. Keskipalkka jää alle suomalaisen keskipalkan, vuonna 2013 noin 3330 euroa/kk (Akava-tilastokooste 2014). Palkkauksen kautta arvioidaan myös alan arvostusta.

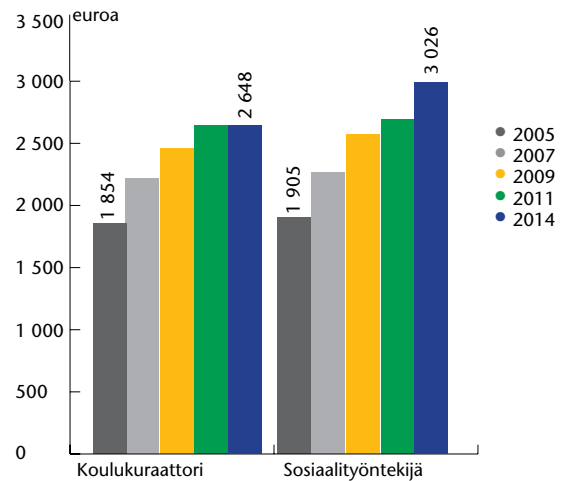
Kuvio 35. Palkat, sosionomi (AMK)

Vuonna 2014 sosiaalityön maisteritutkinnon suorittaneiden keskiansio oli 2990 euroa (2734 euroa vuonna 2011), mediaani 2931 euroa (2682 euroa vuonna 2011). Sosiaalityöntekijänä työskentelevien keskiansio oli 3026 euroa (2692 euroa vuonna 2011), mediaani 2978 euroa (2662 euroa vuonna 2011). Koulukuraattorin keskiansio oli 2648 euroa (2645 euroa vuonna 2011), mediaani 2754 euroa (2525 euroa vuonna 2011).

Vastaajilta kysyttiin, esittivätkö he palkkatoiveensa työhaun yhteydessä. Vastavalmistuneista vain 8 % ilmoitti esittäneensä, 90 % ei ollut esittänyt ja 2 % ei muistanut, miten oli toiminut. Sosionomeista (AMK) vain 6 % ja sosiaalityön maistereista 13 % ilmoittivat esittäneensä palkkatoiveen.

Kuvio 36. Palkat, sosiaalityön maisteri

6 Tulevaisuuden suunnitelmia

6.1 Useat syyt vaikuttavat työpaikan vaihtoon

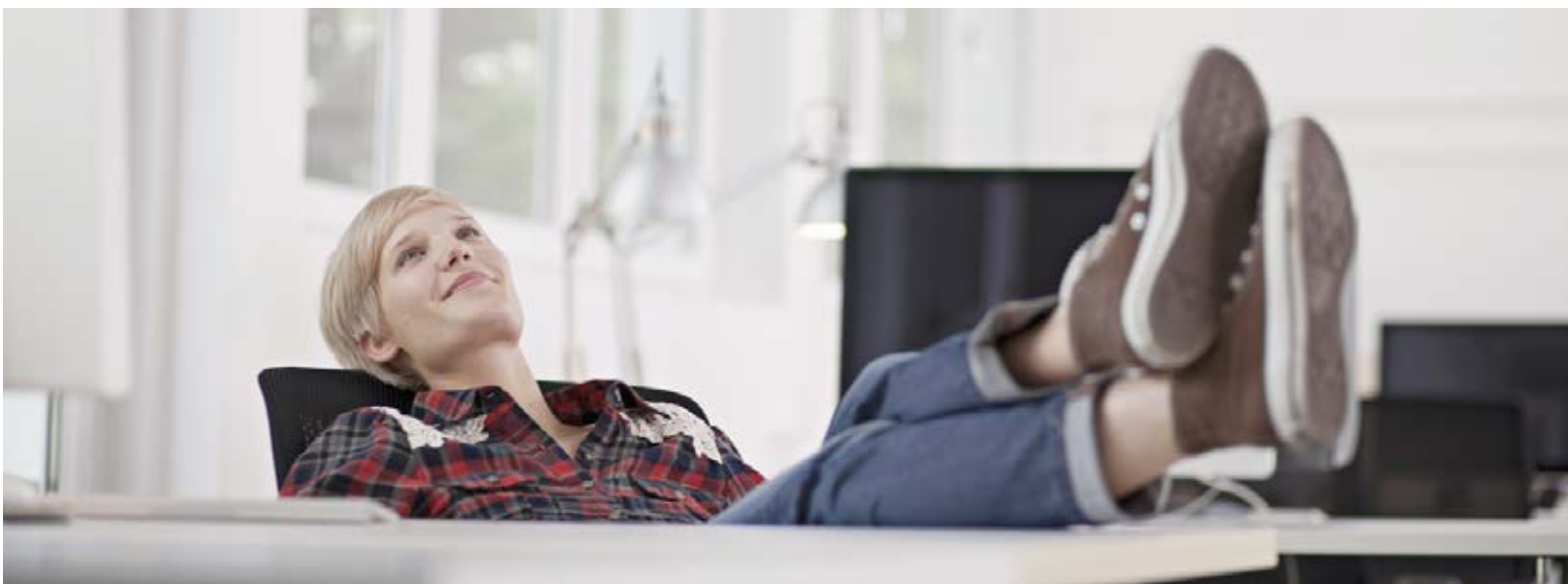
Monet työuraansa aloittavat ovat iältään nuoria ja monet saattavat suunnitella vielä toisen tutkinnon suorittamista tai alan vaihtoa. Työurasuunnitelmiin vaikuttaa myös jo kertynyt työkokemus. Toiset vastanneista olivat olleet alalla jo pitkään ja siirtyneet työpaikasta toiseen. Vastaaajista 53 % ilmoitti, että harkitsee työpaikan vaihtoa. Vastaaajista 34 % ilmoitti, että ei harkitse työpaikan vaihtoa ja 13 % ei osannut sanoa.

Sosionomeista (AMK) 50 % ilmoitti harkitsevansa työpaikan vaihtoa, 35 % ei harkinnut työpaikan vaihtoa ja 15 % ei osannut sanoa. Sosiaalityön maistereista 68 % piti työpaikan vaihtomahdollisuutta todennäköisenä. Heistä 26 % ei harkinnut työpaikan vaihtoa ja 6 % ei osannut sanoa.

Lastentarhanopettajina työskentelevistä sosionomeista (AMK) 47 % harkitsi työpaikan vaihtoa, 42 % haluaa pysyä työtehtävissä ja 11 % ei osannut sanoa.

Kyselyssä selvisi, että syitä työpaikan vaihtosuunnitelmiin sosiaalialan sisällä löytyy monenlaisia. Yksi merkittävä syy oli halu saada vakituinen työpaikka, sillä määräaikaaisuudet koetaan kuormittavina. Sosiaalialan eri työmahdollisuudet kiinnostivat vastaajia myös siinä määrin, että halu kokeilla jonkun muun asiakasryhmän parissa tai eri sektorilla työskentelyä sai harkitsemaan työpaikan vaihtoa. Työn kuormittavuus, huono palkkaus, työpaikan sisäilmaongelmat ja työ, joka ei tarjoa riittävästi haasteita, olivat myös syitä harkita työpaikan vaihtamista.

Työuran alussa moni haluaa katsella alaa ja on avoin tulevaisuuden suhteen. Kyselyyn vastanneista vastaavastuneista 15 % harkitsi työpaikan vaihtoa kokonaan toiselle alalle. Sama tulos saatiin vuonna 2011. Vastaaajista 74 % ilmoitti, että ei harkitse toista alaa. Tilanne

ei ole muuttunut vuodesta 2011, mutta vuonna 2009 toista alaa harkitsi 78 %. Vastaajista 11 % ei osannut sanoa kiinnostuksestaan muita aloja kohtaan.

Sosionomeista (AMK) 74 % ei harkinnut alan vaihtoa, 14 % harkitsi siirtymistä kokonaan toiselle alalle ja 12 % ei osannut sanoa. Sosiaalityön maistereista 15 % harkitsi alan vaihtoa, 76 % aikoi pysyä samalla alalla ja 9 % ei osannut sanoa.

6.2 Sosiaaliala mahdollistaa monipuoliset urasuunnitelmat

Selvityksessä kysyttiin vastaajilta heidän urasuunnitelmistaan ja pyydettiin kertomaan, missä he näkevät työskentelevänsä viiden vuoden kuluttua. Tulevaisuuden näkymiä kysyttiin avoimilla kysymyksillä. Erottelamalla vastaajat ammattiryhmittäin voidaan päätellä, millä aloilla halutaan pysyä samoissa työtehtävissä ja mistä tehtävästä toivotaan löytyvän urakehitysmahdollisuuksia.

Asumispalveluohjaajat näkivät itsensä viiden vuoden kuluttua pääsääntöisesti edelleen ohjaajan tehtävissä. Osa haluaisi siirtyä kehittämis-/projektityöhön, ja muutama vastaaja toivoi tekevänsä viiden vuoden kuluttua päivätyötä. Lastensuojelulaitoksissa työskentelevät ohjaajat tai vastaavat ohjaajat olivat suurimmaksi osaksi tyytyväisiä sen hetkiseen työhönsä, ja mikäli työtehtäviin toivottiin muutosta, työtä haluttiin kuitenkin edelleen tehdä pääsääntöisesti lastensuojelun kentällä. Sosiaaliohjaajat mainitsivat edellä mainittuihin työnimikkeisiin nähden selvästi useammin tavoitteensa työskennellä esimiestehtävissä. Yrittäjänä itsensä viiden vuoden kuluttua näki vain muutama vastaaja.

Projektityöntekijänä työskentelevien vastauksissa oli odotetusti eroavaisuuksia. Projektityöntekijät edustivat vastaajissa useampaa eri sosiaalialan toimialuetta ja heidän koulutustaustoihinsa oli eroa. Projektitehtävissä työskenteleviä kiinnostivat pääasiassa vastaavanlaiset projektitehtävät, mutta lisäksi he olivat kiinnostuneita myös opintojen jatkamisesta.

Sosiaalityöntekijänä työskentelevistä suuri osa halusi jatkaa samoissa tai samankaltaisissa tehtävissä. Monet vastaajista nostivat esiin myös halukkuuden toimia esimiestehtävissä.

Vastaajilta kysyttiin, miten toimit, jotta tavoitteesi työtehtäviesi kehittämisen suhteen toteutuvat? Sosiaalialan vastavalmistuneet ovat hyvin kiinnostuneita lisäkoulutuksesta. Suuri osa vastaajista aikoi hakeutua lisäkoulutukseen tai suorittaa kokonaan uuden tutkinnon. Lisäkoulutuksen hankkiminen oli selkeästi yleisin keino päästä omiin uratavoitteisiin. Moni vastaajista toi myös esille keskustelewansa tavoitteistaan esimiehen kanssa ja olemalla itse aktiivinen kehittämään tehtäväkuvaa. Myös verkostoituminen ja aktiivinen työnhaku mainittiin yhtenä keinona. Vastauksista päätellen moni on myös valmis muuttamaan toiselle paikkakunnalle uusien haasteiden perässä. Suurin osa vastaajista halusi tehdä nykyisen työnsä mahdollisimman hyvin ja osoittaa tätä kautta kiinnostuksensa työn kehittämiseen.

Vastaajilta kysyttiin myös millaista tukea työnantajalta toivotaan uratavoitteiden saavuttamiseen. Useat vastaukset liittyivät koulutusmahdollisuuksiin, ja työnantajalta toivotaan joustavuutta ja resursseja koulutukseen. Ihannelanteessa täydennyskoulutus olisi mahdollista työajalla. Vastauksista voidaan myös päätellä, että

esimiehen tietoisuus työntekijän uratavoitteista on työntekijälle merkityksellinen asia. Useassa vastauksessa tuotiin esille vuorovaikutuksen merkitys, työnantajan kanssa haluttiin keskustella uratavoitteista ja esimieheltä toivottiin kannustusta sekä rakentavaa palautetta. Vastauksissa nousi esille myös toive siitä, että kouluttautuminen ja itsensä ammatillinen kehittäminen näkyisi myös palkkauksessa.

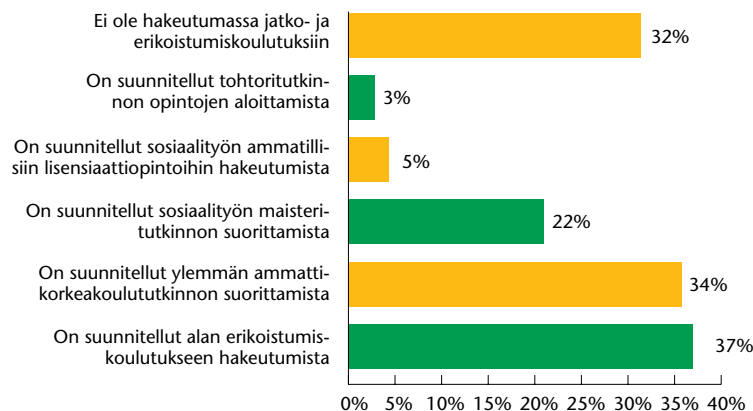
6.3 Jatko-opinnoilla haetaan osaamisen syventämistä

Kiinnostus jatko-opintoihin oli yleistä. Vastavalmistuneista 68 % kertoi suunnittelevansa joitakin jatko-

opintoja. Sosionomeista (AMK) 43 % suunnitteli hakeutuvansa opiskelemaan ylempää AMK-tutkintoa. Alan erikoistumisopintoihin heistä aikoi hakea 37 %. Sosiaalityön maisteriopinnoista oli kiinnostunut 26 %.

Sosiaalityön maistereista 22 % oli suunnitellut hakeutumista sosiaalityön ammatillisiin lisensiaattiopintoihin ja 13 % hakeutumista tohtoritutkintoihin. 42 % vastaajista ilmoitti suunnittelevansa hakeutumista alan erikoistumisopintoihin.

Kuvio 37. Jatko-opintojen suorittaminen

7 Kokemukset koulutuksesta ja sen laadusta

7.1. Tyytyväisyys suoritettuun tutkintoon

Suuri osa vastaajista on tyytyväisiä suorittamaansa tutkintoon ja alavalintaan. Sosionomeista (AMK) 51 % ja sosiaalityön maistereista 43 % olisi suorittanut tutkinnon sellaisenaan.

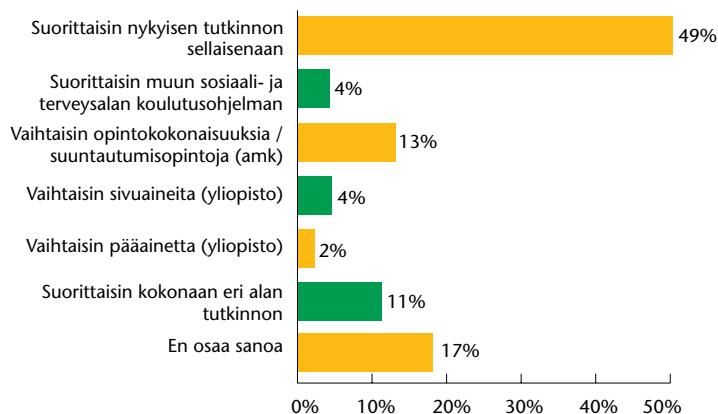
Sosionomeista (AMK) 16 % olisi vaihtanut opintokokonaisuuksia. Jokin muu sosiaali- ja terveysalan koulutus olisi kiinnostanut 5 % vastaajista. Kokonaan eri alan tutkinnon olisi suorittanut 11 % sosionomi (AMK) -tutkinnon suorittaneista vastaajista.

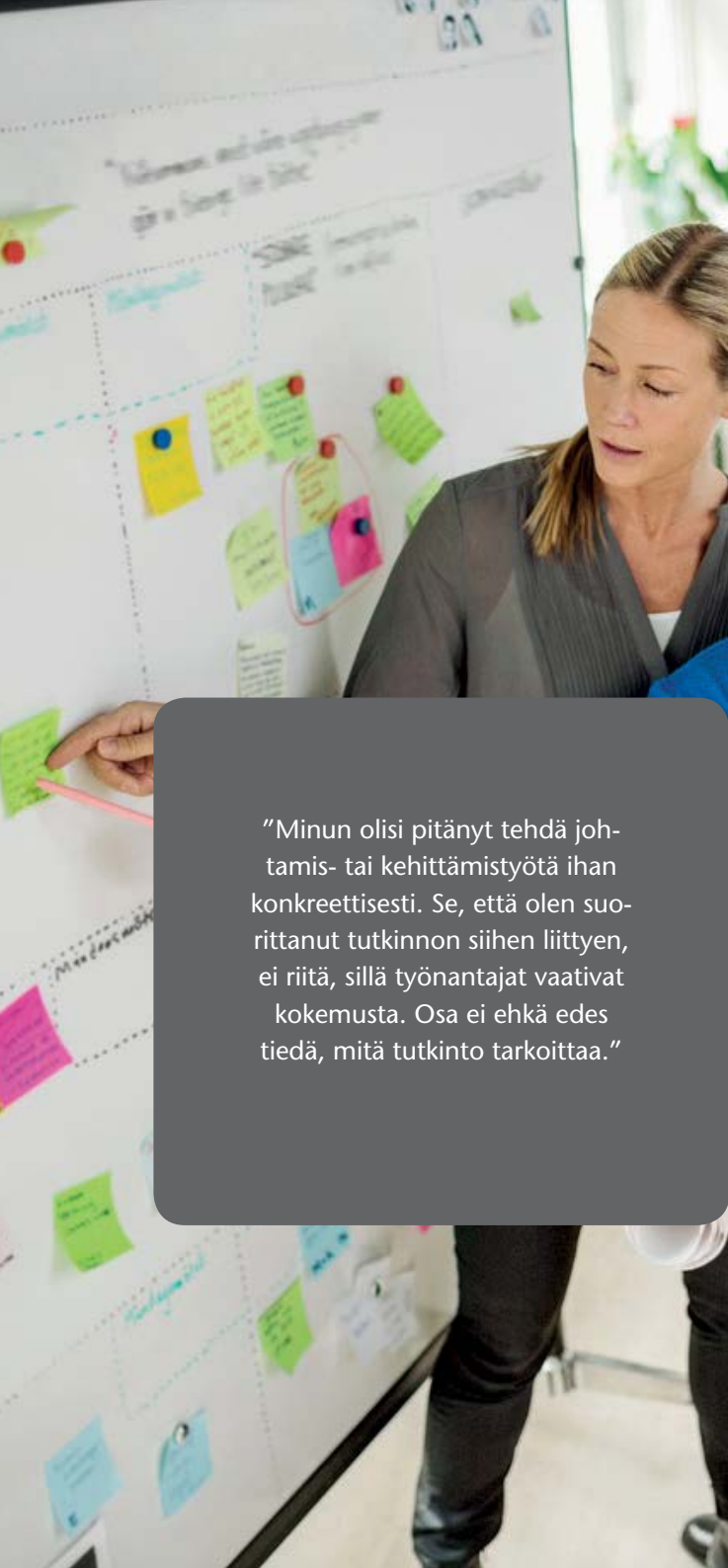
Sosiaalityön maistereista 7 % olisi vaihtanut pääainetta. Sivuaineita olisi vaihtanut 23 vastannutta. Kokonaan eri alan tutkinnon olisi vaihtanut 12 % sosiaalityön maistereista.

Sosionomi ylempi (AMK) -tutkinnon suorittaneet näkivät työtehtävien olevan viiden vuoden kuluttua pääsääntöisesti kehittämis- ja johtotehtäviä. Työtehtävien muuttumiseen aiottiin vaikuttaa tekemällä työnsä hyvin ja kehittämällä itseään alalla. Myös uuden työn haku, lisäopinnot ja itsensä kehittäminen ammatillisesti koettiin keinoina muuttaa työtehtäviä halutunlaisiksi.

Sosionomi (YAMK) -tutkinnon suorittaneista 60 % koki, että työnantaja ei ole tunnistanut koulutuksen tuomaa osaamista. Syyksi tähän koettiin pääsääntöisesti tutkinnon uutuus. Valmistumisen jälkeen työtehtävät eivät olleet muuttuneet samaisen 60 % vastaajamäärän mukaan. YAMK-tutkinnon suorittaminen oli huomioitu pääsääntöisesti palkankorotuksilla ja/tai haastavimmilla tehtävillä.

Kuvio 38. Koulutusalan valinta tutkinnon suorittamisen jälkeen

”Minun olisi pitänyt tehdä joh-
tamis- tai kehittämistyötä ihan
konkreettisesti. Se, että olen su-
rittanut tutkinnon siihen liittyen,
ei riitä, sillä työnantajat vaativat
kokemusta. Osa ei ehkä edes
tiedä, mitä tutkinto tarkoittaa.”

7.2. Kokemukset koulutuksen laadusta

Vuoden 2014 urapolkuseelvityksessä tutkittiin ensimmäistä kertaa vastavalmistuneiden kokemuksia koulutuksen laadusta. Kiinnostusta herättivät erityisesti kokemukset verkko-opinnoista, jotka yleistyvät jatkuvasti myös sosiaalialan opinnoissa.

Kaikista vastanneista 89 % piti opintoja mielenkiintoisina, ja 77 % vastaajista piti opiskelua innostavana. Sosiaalityön maistereiden ja sosionomien (AMK) kokemusten välillä ei ollut suuria eroja. Vastanneista 68 % oli täysin samaa tai jokseenkin samaa mieltä väitteestä ”tunsin olevani osa opiskelijayhteisöä”. Sosionomeilla (AMK) tunne opiskelijayhteisöön kuulumisesta oli voimakkaampaa kuin sosiaalityön maistereilla. Yliopisto-opiskelijoista vain 50 % oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa, kun taas sosionomeilla (AMK) luku oli 72 %.

Vastaajat pitivät saamaansa opetusta melko hyvänä ja laadukkaana. Sosionomit (AMK) olivat 66 % täysin tai jokseenkin samaa mieltä väitteestä ”Koen saaneeni hyvää ja laadukasta opetusta”. Sosiaalityön maistereilla luku oli 79 %. Yhteistyötä opettajien kanssa piti sujuvana 81 % sosiaalityön maistereista ja 69 % sosionomeista (AMK).

Yleisimmät opetusmenetelmät sekä sosionomeilla (AMK) että sosiaalityön maistereilla olivat luento-opetus ja kirjatentit. Tämän lisäksi molemmilla vastaajaryhmillä käytettiin opinnoissa paljon luento- ja oppimispäiväkirjoja, kirjallisia ryhmätöitä ja jonkin verran verkkokursseja. Etäentit ja sähköiset tentit olivat molemmilla vastaajaryhmillä vähäisiä. Opetusmene-

telmänä käytettiin lisäksi yleisesti työpaikkavierailuita, käytännön harjoitteluita, ryhmätenttejä, seminaareja sekä projektiopintoja.

Hyödyllisimpinä opetusmenetelminä vastaajat nimesivät luento-opetuksen, kirjalliset ryhmätyöt, luento- ja oppimispäiväkirjat sekä kirjalliset tentit. Näiden lisäksi nostettiin esiin käytännön harjoittelut, työpaikkavierailut (yhteistyötä työelämätahojen kanssa pidettiin tärkeänä ja hyödyllisenä), toiminnalliset oppimismenetelmät sekä kirjalliset yksilötyöt. Eri opetusmenetelmiä käytettiin 56 %:n mukaan mielekkäästi. Eroa sosiaalityön maistereiden ja sosionomien (AMK) kokemusten välillä ei juurikaan ollut.

Verkko-opinnot ovat melko yleisiä sosiaalialan opinnoissa. Kaikista vastanneista 80 % oli suorittanut joitain opintoja verkkototeutuksina, sosiaalityön maistereista hieman suurempi osa kuin sosionomeista (AMK). Vastauksista käy ilmi, että noin 60–80 % kaikista opiskelusta toteutui itsenäisesti ja itsenäisestä opiskelusta noin 10–30 % oli verkko-opintojen suorittamista. Enemmistö vastaajista oli sitä mieltä, että verkko-opinnot voivat toimia myös osana sosiaalialan opintoja. Kaikista vastaajista 33 % oli sitä mieltä, että verkko-opinnot eivät toimi sosiaalialan koulutuksessa. Sosiaalityön maisterit olivat hieman myönteisempiä verkko-opintojen suhteen kuin sosionomit (AMK). Vaikka verkko-opinnot tuntuivatkin pääsääntöisesti mielekkäiltä (63 % oli jokseenkin tai täysin samaa mieltä väittämän kanssa), vain 32 % vastaajista olisi halunnut suorittaa niitä enemmän opintojensa aikana.

8 Yhteenveto ja johtopäätöksiä

Sosiaaliala työllistää edelleen hyvin ja tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia työuralle. Lähes kolme neljäsosaa vastaajista oli tehnyt opiskeluaikana sosiaalialan palkkatöitä, mikä vaikuttaa myönteisesti valmistumisen jälkeiseen laadulliseen työllistymiseen. Vastavalmistuneista 64 % oli saanut työpaikan ennen valmistumistaan. Työttömyysaste sosiaalialalla vastavalmistuneiden keskuudessa on matala: puoli vuotta valmistumisen jälkeen työttömänä oli ainoastaan 3 %. Työllistyminen tapahtuu sosiaalialalla nopeasti, mutta työpaikkojen vaihtuminen on vilkasta.

Vaikka sosiaalialan vastavalmistuneet työllistyvät nopeasti, työttömyysjaksot ovat yleisiä. Yksi lyhyitä työttömyysjaksoja selittävä tekijä on määräaikaisten työsuhteiden yleisyys. Vastavalmistuneista 42 % oli kohdannut työttömyyttä. Työttömyysjaksot olivat pituudeltaan yleensä alle kolme kuukautta. Työttömyyskokemukset ovat hieman lisääntyneet edelliseen selvitykseen verrattuna, mitä selittää aiempaa heikompi taloustilanne.

Vastaajien mielestä koulutusta vastaavaa työtä on yleisestä taloustilanteesta huolimatta tarjolla hyvin. Kunnat työllistävät edelleen eniten sosiaalialalla ja 63 % työssäkäyvistä vastaajista työskenteli kuntasektorilla. Työpaikkojen määrä yksityisissä sosiaali- ja terveydenhoitoalan yrityksissä on pysynyt samana vuoteen 2011 verrattuna.

Määräaikaiset työsuhteet ovat edelleen yleisiä sosiaalialalla. Vastavalmistuneista sosiaalialan ammattilaisista 52 % työskentelee määräaikaisessa työ- tai virkasuhteessa.

Vuonna 2011 luku oli 55 %. Määräaikaisten työsuhteiden osuus on suuri erityisesti sosionomeilla (AMK), joista peräti 59 % työskentelee määräaikaisessa työ- tai virkasuhteessa. Sosiaalityön maistereilla vastaava luku on 25 %.

Määräaikaisissa työsuhteissa nähtiin kuitenkin myös hyviä puolia, esimerkiksi mahdollisuus tutustua erilaisiin työpaikkoihin sekä urautumisen estäminen. Huonoja puolia olivat esimerkiksi tulevaisuuden suunnittelun vaikeus, epävarmuus sekä vähäinen kiinnostus työn kehittämistä kohtaan.

Pitkät koulutuskokonaisuudet ovat sosiaalialalla yleisiä. Vastaajista 46 % oli suorittanut jonkin ammatillisen tai korkeakoulututkinnon ennen nykyistä tutkintoa. Sosiaalityön maistereista 29 % oli suorittanut myös sosionomin (AMK) -tutkinnon. Kouluttautuminen ja osaamisen kehittäminen kiinnostavat, mutta osaavien henkilöiden siirtyminen työelämään viivästyy hankalien opintopolkujen takia.

Sosiaalialan työ koetaan tärkeänä ja merkityksellisenä työnä, mutta kokemukset työn arvostuksesta ovat heikkoja. Yksi syy arvostuksen puutteeseen voi olla sosiaalialan palkkaus, joka on alhainen verrattuna korkeakoulutettujen keskiansioihin.

Kyselyssä selvitettiin vastavalmistuneiden ajatuksia tulevaisuudesta uran ja tavoitteiden suhteen. Suuri osa vastaajista halusi pysyä samoissa työtehtävissä, osa puolestaan ei pitänyt urakehitystä mahdollisena. Ilmiötä voidaan pitää huolestuttavana, koska sillä on vaikutusta myös työssä viihtymisen ja työn palkitsevuuden näkökulmasta.

Vastaajat kokivat saaneensa melko hyvää ja laadukasta opetusta opintojensa aikana. Vastavalmistuneet eivät myöskään pitäneet verkko-opintoja automaattisesti huonona asiana sosiaalialan opinnoissa. Suurin osa vastaajista piti opintojaan mielenkiintoisina ja innostavina. Kiinnostus opiskelua kohtaan säilyi tutkinnon suorittamisen jälkeen: Jatko-opinnot olivat monen vastaajan suunnitelmissa, ja uratavoitteita pyrittiin saavuttamaan lisäkoulutuksen avulla. Työnantajilta toivottiin joustavuutta ja resursseja kouluttautumiseen.

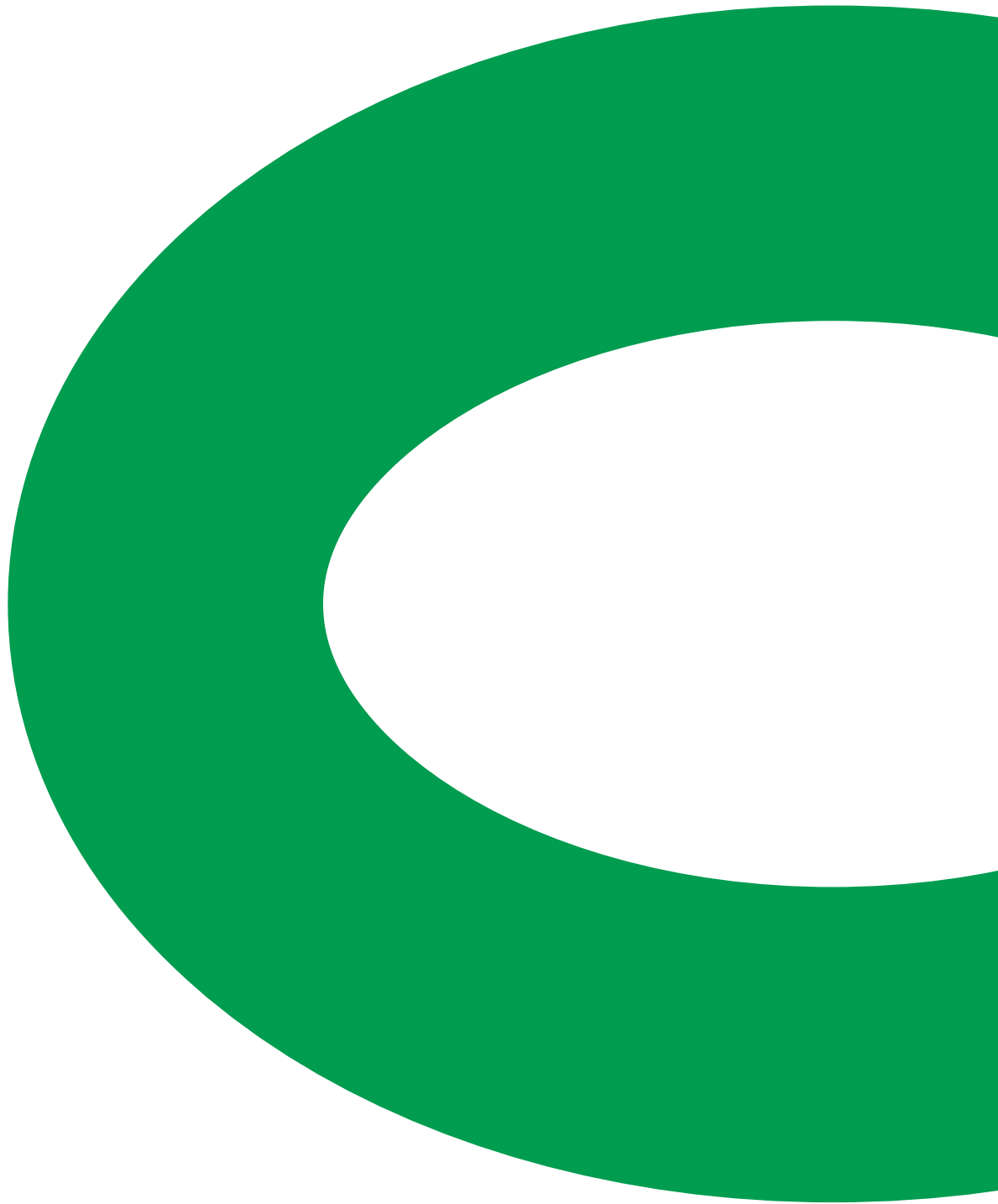
Urapolkuselvitys antaa sosiaalialan työtilanteesta myönteisen kuvan. Tilanne on pysynyt melko samanlaisena vuoteen 2011 verrattuna. Vastausten perusteella vastavalmistuneet tekevät mielenkiintoista työtä ja ovat melko tyytyväisiä työmarkkinoihin. Ala kaipaa kuitenkin edelleen lisää arvostusta, jota voidaan kasvattaa palkkauksen parantamisen lisäksi myös esimerkiksi työntekijöiden aktiivisella osallistumisella yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Lähteet

Akava: Akavaaka tilastokooste Syksy 2014. Punnittua tietoa akavalaisista. Kirjapaino Uusimaa.

Nurme Kirsi & Räisänen Enni: Vastavalmistuneiden urapolut 2011. Vuosina 2009–2010 valmistuneiden Talentian jäsenten sijoittuminen työelämään. Art-Print Oy.

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry
Ratamestarinkatu 11
00520 Helsinki
vaihde 09 3158 6000
www.talentia.fi